

BELED YELERDE YÖNETME KATILMA VE AÇIKLIK ALGISI: ÜMRAN YE VE L BELED YELER ÖRNE

Hüseyin KORKUT

Kırklareli Üniversitesi, Babaeski Meslek Yüksekokulu, Öğretim Görevlisi

PERCEPTION OF PARTICIPATION AND OPENNESS IN MUNICIPALITIES: THE CASE OF ÜMRAN YE AND L MUNICIPALITIES

Abstract: Mutual theme of the participation and openness notions emerge from the claim that the distinction and distance between the governing and governed could be minimized via communication and interaction. We observe that conventional public administration understanding still protect the centrist-unionist-authoritative administration practices. It can be seen in this research that the theory of joining administration is not actualized; legal regulations don't correspond the implementations. In the case of i li and Ümraniye Municipalities, how participating and openness implementations are formed, whether participation has happened or not is investigated in the field. Some of the critical results of the research can be seen in this paper.

Keywords: Democracy, Local Government, Participation, Openness, City Council, Voluntary Participation.

I. G R

Yerel yönetimler, demokrasinin hayata geçirilece i en uygun kurulu lar olarak görülmektedirler [1]. Bu bakımdan, konuya ili kin hemen her çalı mada yerel yönetimler, demokrasiyle ili kisi (daha do rusu zorunlu ili kisi) ba lamında ele alınır [2]. Tocqueville, demokratik ilkeler yerel yönetimlerde yerle iklik kazandı ı takdirde, siyasal sistemin, çevreden merkeze do ru, demokratikle me e ilimine girece ine dikkat çekmi tir [3]. Fakat merkezi yönetimin, idari ve siyasi açıdan demokratik bir tutum içinde olmaması durumunda, yerel demokrasinin geli mesinin mümkün olmayaca ı da savunulmaktadır. Dolayısıyla, siyasal sistemin demokratikli inin, yerel yönetimlerin demokrasiyle ili kisinde, önemli bir role sahip oldu u açıktır [4]. Öte yandan, yerel yönetimlerin 'demokratik toplumun olu ması için merkezi yönetimi sınırlayan güç' oldu una, aynı zamanda halka en yakın kamu yönetim birimleri olması nedeniyle de katılım ve temsilin en iyi gerçekle ti i kurumlar oldu una dikkat çekilmektedir [5].

Yerel yönetimlerin demokrasi okulu görevi gördü üne ve demokrasi bilincinin geli tirilebilece i en elveri li kurumlar olduklarına i aret edilmektedir [4]. Buna göre, e itici niteli i, sosyokültürel ve sosyoekonomik kalkınmadaki katkıları nedeniyle, yerel

BELED YELERDE YÖNETME KATILMA VE AÇIKLIK ALGISI: ÜMRAN YE VE L BELED YELER ÖRNE

Özet: Katılım ve açıklık uygulamalarının ortak amacı, kamu yönetimiyle halk arasındaki mesafenin, halka dönük hizmet anlayı ıyla ve yöneten-yönetilen etkile imi sayesinde, asgari düzeye indirilmesiyle konumlandırılır. Ümraniye ve i li belediyelerinde, katılım ve açıklık uygulamalarının nasıl ekillendi i; katılım ve açıklık ilkeleriyle uyumlu bir kurumsalla maya gidilip gidilmedi i alanda incelenmi tir. ncelemede, geleneksel kamu yönetimi anlayı ının, belli oranda halen geçerlili ini korudu u görülmü tür. Katılım ve açıklık konusunda, yasal düzenlemelere dayalı teorinin prati e tam olarak yansımada ı, bu incelemede ortaya konmaya çalı ılmı tr.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, Yerel Yönetimler, Katılım, Açıklık, Kent Konseyi, Gönüllü Katılım.

yönetimler, özellikle kentsel bölgelerde, özgürlü ün ve e itli in gerçekle tirilebildi i alanlar açabilme potansiyeline sahiptirler [5]. Ayrıca, yerel yönetimlerin, kamu kurum ve kurulu larında, meslek birimlerinde ve di er sivil toplum örgütlerinde; katılım ve temsil gibi demokrasi ilkelerinin, toplumun siyasal kültüründe yer edinmesini kolayla tırıcı ı levleri vardır [6].

Bugün, kentlerin kar ı kar ıya bulundu u pek çok sorun vardır. Artan nüfus ve hızlı kentle menin yol açtı ı, yerel ölçekli sorunlar kar ısında, yerel yönetimlerin, bölgenin kendi içinden, yani hizmet yerinden çözümler üretmesini zorunlu hale getirmi tir. Bununla beraber, yerel konuların kayna ı olarak görülen kentle me ve kentle me çerçevesinde ortaya çıkan sorunlar, kent halkının etkin katılımı olmadan çözülebilir görünmemektedir. Dolayısıyla, özellikle demografik nedenlere ve sosyoekonomik geli melere ba lı olarak; yerel yönetimlere halkın katılımının, hem sorunların çözümüne hem de demokratikle meye katkısı açısından vazgeçilmez bir i leve sahip oldu u, farklı yakla ımlar bulunmakla beraber, genel bir kabul görmektedir.

Yerel yönetimleri ortaya çıkaran nedenler incelendi inde, esas itibariyle altyapı benzeri, hizmete dayalı gerekçelerin, a ır bastı ı görülür. Özellikle ula ım, yol ve kanalizasyon gibi bazı hizmetlerin, kaynak

israfının önlenmesi açısından hizmet yerinden yapılması daha uygundur. Çünkü her hizmetin, merkezce görülmesi kardan ziyade zarara yol açmaktadır. Bu durum, kalkınma sürecindeki ülkelerde daha da önem kazanmaktadır. Denebilir ki, her türlü kaynak israfının en aza indirilmesi açısından, kamu hizmetlerinin yerinden görülmesinde büyük yarar vardır [1].

Halkın, belediyelerin karar ve uygulamalarından haberdar edilmesi ve bilgi edinme hakkının önkoşulu olan yönetimde açıklığın gerçekleştirilmesi, yerel otoriteler ile halk arasındaki iletişim alanının karlılığı olarak aktif olmasını gerektirmektedir. Dolayısıyla, yönetimin karar ve uygulamaları hakkında bilgilendirilmiş bir kamuoyu katkısı ve görüşü olmaksızın, demokratik yerel yönetimden ve demokratik belediyeçilikten söz etmek mümkün değildir [2].

Diğer taraftan, katılım, açıklık, özerklik ve yerinden yönetim kavramlarının ilkesel düzeyde, kurumsallaştırma hedefiyle ele alındığı, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Artırma Yürürlüğü, yerel yönetimler, özellikle mali açıdan merkeze bağımlılıkları azaltılmış birimler olarak görülmektedirler [6]. Türkiye'deki belediyeçilik anlayışı açısından da, yerel yönetim istenen stratejik bir hedef olarak konumlanan idari ve mali özerkliğin her zaman olumlu sonuçlar üretmeyebileceği ileri sürülmektedir. Çukurçayır'ın belirttiğine göre, Türkiye'de, belediyelerin, kaynak ve yetkileri arttıkça, demokrasinin temel erdemlerinden uzaklaştıkları görülmektedir. Bu durum, uzun vadede, vatandaşın aleyhine sonuçlar doğmasına yol açmaktadır. Bununla beraber, belediyeler, katılımcılığı ve yönetimde açıklığı sağlayamadıkları takdirde rant çevreleri için bir çıkar sağlamaya aracına dönüşümde beklenmektedirler [7]. Fakat yine de, temel katılım alanlarından olan belediyelerin verimli yönetimine ilişkin, insan odaklı stratejik planlamayı, etkin kaynak yönetimini, idari açıklığı ön planda tutan öneri, çaba ve temennilerin oldukça yaygın olduğunu ifade etmek gerekir.

Kentlinin, kentlilik bilincinin gelişimine paralel olarak, yerel yönetimlerden beklentileri de artmakta, bu ise kent hukukunun reformuna zemin hazırlamaktadır. Buna bağlı olarak, çeşitli katılım koridorları açılmaya ve yeni katılım mekanizmaları geliştirilmeye çalışılmaktadır. Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetinin, bu yöndeki çalışmaları yanında, Birleştiren Milletler, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi'nin yerel yönetimler konusundaki kararları da süreci hızlandırmıştır. Bu süreçte, Türkiye'de belediyelerle ilgili önemli adımlardan biri, 5393 sayılı Belediye Yasası'dır. Diğer bir adım ise söz konusu Belediye Yasası'yla kurumsal nitelik kazandırılan Kent Konseylerinin faaliyete geçirilmesidir.

5393 sayılı yeni Belediye Yasası, muhtevassı bakımından hem uluslararası metinlerde yer alan hükümlerin (Avrupa Yerel Özerklik Artırma Yürürlüğü) ve hem de,

ulusal ve yerel ölçekte, belediyelerin yeniden yapılması yönünde, öneri niteliğindeki çalışmaların karlılığı bulduğunu bir yasadır. İlgili yasadaki, yönetime katılım, yönetimde açıklık (özellikle bilgi edinme hakkının önemli yerini gal ettiğidü ünlürse) ve bilgiye dayalı toplum yapısını gözeterek, yeni bazı düzenlemelere gidilmiştir [8]. 5393 sayılı yasanın demokratik belediyeçilik anlayışına ilişkin en kayda değer düzenlemesi, kent konseyleri ile ilgili düzenlemedir. Zira bu düzenlemede, öncelikle, katılım odaklı bir yönetim anlayışına vurgu yapılmaktadır [7]. Bu düzenlemenin, olumsuz olarak nitelendirilebilecek yanı, 'kurumsal iyleyi hakkında öngörülen katılımın daha çok danı ma i levi' ile sınırlandırılmış olmasıdır [7,8].

5393 sayılı yasanın katılımcı uygulamalarla ilgili düzenlemelerini en iyi şekilde, yasanın 13. maddesi özetlemektedir. Zira bu maddede "hem erihukuku" başlı başına altında, ehil halkın ya adını çevreye ve sorunlarına karlı yüklenmesi gereken sorumluluğu, belediyeye ilişkin kişi çerçevesinde hükme bağlamaktadır. İlgili maddede, hem erih, "herkes ikamet ettiğibeldenin hem erisidir" şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanıma başlı kalarak, aynı maddede ü ifadelerle yer verilmektedir: Tüm hem erilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma; belediye faaliyetleri hakkında bilgilendirme ve belediyenin yardımlarından (insan onurunu zedelemeyecek şekilde) yararlanma hakları vardır [9]. Dolayısıyla, bu çalışmada, iki farklı belediyede karlı tırmalı olarak ele almaya çalıştığımız, Kent Konseyi, gönüllü katılım, meclis toplantılarının açık yapılması, gündemin ilanı ve toplantı tutanaklarının isteyenlere ücret karlı ılı verilmesi gibi düzenlemelerin (yani katılım ve açıklık uygulamalarına ilişkin düzenlemeler) dayanakları 5393 sayılı yasadaki yer almaktadır [9].

Yerel yönetimlerin, uygulamalarının halkın günlük yaşamında doğrudan etkiye sahip olması nedeniyle en illevsel birimi olan belediyelerin, yönetime katılım ve yönetimde açıklık sayesinde daha yararlı kurumlara dönüşecekleri düşünülür. Bu bakımdan, katılım ve açıklık alanındaki düzenlemelerin uygulamalara yansımaları ve kurumsal bir niteliğe kavuşması, demokratik ve etkin belediyeçiliğin gerçekleştirilmesinde önemli bir amaçtır [5,10,11].

Bu düşüncele doğrudan ilişkisinde, Türkiye'de yerel yönetimlerin biçimsel özellikleri de dahil olmak üzere; kurumsal ve katılımcı yapılanmalara ilişkin bazı model önerileri yer almaktadır. Bir yandan demokratik ve katılımcı bir yerel yönetim yapılmasının gerekliliği vurgulanırken; diğer yandan, değişen toplumsal dinamiklerin bir gereği olarak, yerel yönetim modeli tartışmaları, özellikle 2000'li yıllardan itibaren, en önemli kamu yönetimi tartışmaları arasında yer almıştır [12].

Bu tartışmaların başlıca konularından biri, halkın yerel yönetimlere katılımının sağlanması üzerinedir. Özellikle, belediyelerin karar süreçlerine, kentsel

sorunlara ilişkin faaliyetlere katılımın sağlanması yönünde bir bilinç oluşturulması önemli bir gündem temasıdır. Katılım, çeşitli yaklaşımlarla tanımlanabilecek bir kavram olmasına karşın, genel olarak, kamu politikalarının belirlenmesi, yürütülmesi ve nihai olarak denetlenmesinde; halkın bir biçimde yer alması durumudur [13].

Katılım olgusu, yol ve yöntemleri açısından, çeşitli biçimlerde incelenebilmektedir. Eğer bir sınıflama yapacak olursak, yönetime katılım yöntemlerini iki ana başlık altında toplayabiliriz. İlk olarak öteden beri yararlanılmakta olan seçim ve referandum gibi geleneksel katılım uygulamalarını, klasik ya da geleneksel katılım yöntemleri olarak adlandırabiliriz. Halk katılımına açık yerel meclis toplantıları, halk toplantıları, kent konseyleri, gönüllü katılım ve e-katılım gibi internetin bir araç olarak kullanıldığı yeni katılım yöntemleri ise diğer kategoride toplanabilir. Bu çalışmada yer alan inceleme, daha ziyade, ikinci kategorideki, yani yeni denebilecek katılım yöntemlerine yoğunlaşmaktadır. Söz konusu katılım mekanizmalarının, ilgili mevzuatın gereği olarak uygulamalarda nasıl bir karşılık bulduğunu ve buna bağlı olarak demokratikleşme hedefleri çerçevesinde hem belediye yönetimi, hem de yerel halk açısından, ne tür bir algılamaya karşılık geldiğini tespit etmek, bu çalışmanın ve alan araştırmalarının öncelikli amacıdır.

II. İNCELENEN İLÇELERİN SOSYO EKONOMİK YAPISI

Alan araştırmalarının konusunu oluşturan Ümraniye ve İstanbul ilçeleri yerel yönetimlerde katılım ve açıklık uygulamaları açısından karşılaştırmalı bir analize imkan tanıyacak sosyoekonomik profile sahip olmaları nedeniyle seçilmiştir. İstanbul'un gelişmiş ilçelerindedir. Karaköy-Galata-Taksim eksenini, İstanbul'da geleneksel olarak ticaret ve finans merkezi olarak öne çıkması bölgelerdir. İstanbul bu eksenin uzantısında yer alan bir ilçe olarak, bu gelişimden hep pozitif yönde etkilenmiştir. Özellikle 60'lı yıllardan itibaren İstanbul-Mecidiyeköy-Zincirlikuyu eksenini alanlarının geniş mekan ve yerleşim alanı ihtiyacı ve ulaşım kolaylığı nedeniyle önemli bir cazibe merkezi olmuştur.

İstanbul, Türkiye ekonomik giderlerinin % 16'sını üretmektedir. İnce, Finans ve Bankacılık, Konfeksiyon ve Tekstil Kimya - İlaç Sanayii, Çiğir-Ticaret ile Turizm ve Endüstriyel dağırda önemli yer tutmaktadır. İstanbul'daki Kimya ve İlaç Sanayii Genel Merkezlerin % 35'i, iç ticaretin % 11, dış ticaretin % 15'i İstanbul'da yer almaktadır, 5 yıldızlı otellerin oranı % 60'i bulmaktadır. 2009 yılı adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sayımı verilerine göre ilçe nüfusunun 316.058 olduğu tespit edilmiştir. İnce, sanayi, ticaret merkezleri yoğunluğu ile gündüz nüfusunun İstanbul genelinden çalışmak, gezmek, alışveriş amacıyla gelenlerin akımı sonucu verilen rakamın çok üzerine çıktığı, geceleri ise

turistik hizmet otel ve eğlence yerlerinin bulunmasıyla bu nüfusun kat kat üstünde bir sosyal hareketliliğe sahip bulunduğu belirtilebilir [14].

Ümraniye 603.431'i bulan nüfusu ile yerleşim merkezli bir ilçedir. Bu nedenle ilçe kırdan-kente göçün öne çıktığı 1950'li yılların sonundan itibaren hızlı bir yerleşim sürecine sahne olmuştur. Ümraniye enformel konut piyasasının 1970'li ve 80'li yıllarda önem kazandığı barınma amaçlı yerleşime bağlı kozmopolit bir nüfus yapısıyla düzensiz kentleşme örneklerinden biri olarak araştırmaların konusu olmuştur [15]. Bu gelişimle Boğaziçi Köprüsü ve çevre yolu aracılığıyla kent dışı semtlerine kolayca ulaşımın sağlanabilmesinin rolü büyüktür. Son yıllarda nüfus artışı hızında görece azalma gözlemlense de, bugün itibarıyla Ümraniye İstanbul'un en yoğun nüfuslu ilçelerindedir. Göç devam etse de, göçün niteliğinde özellikle 90'lı yıllarda önemli değişimler yaşanmış, bölge kırdan doğrudan göç almak yerine İstanbul'un dışı semtlerinden göç alan görece istikrarlı bir toplumsal yapıya sahip olmaya başlamıştır.

Bu gelişime paralel olarak Ümraniye "barınma merkezli" bir ilçe olmaktan çıkmış, alanlarının gelişim gösterdiği, sosyal hizmet beklentisinin konut talebinin ötesine doğru değişim geçirdiği bir ilçe görünümünü almıştır [16]. Bu veriler bize İstanbul ve Ümraniye'nin İstanbul'un iki farklı gelişim yönünü yansıtan ilçeler olduğunu göstermektedir. Geleneksel olarak yerleşik bir sosyal ve ekonomik yapıya sahip bulunan İstanbul, buna karşılık geçkondulması sürecini tamamlayarak, hızlı bir sosyoekonomik dönüşüm süreci yaşayan Ümraniye, farklı yönetsel ve toplumsal grupların katılım ve yönetimde açıklık uygulama ve beklentileri konusunda karşılaştırmalı bir örnek olmaktadır.

Tablo.1. 29 Mart 2009 Yerel Seçim Sonuçları

İlçe	AKP	CHP	DSP	DTP	MHP	SP	Diğer
İstanbul	18,7	18,5	54,7	2,0	2,5	1,4	2,5
Ümraniye	43,9	22,3	1,0	3,7	4,7	21,0	3,2

Kaynak: (<http://www.ysk.gov.tr/ysk/docs/2009MahalliIdareler/ResmiGazete/BelediyeMeclisUyeliği.pdf>). [13.06.2011]. [17].

İstanbul ve Ümraniye Belediye'lerinin seçilmesinde bir diğer neden bu iki belediyenin siyasal eğilimleri ile birbirlerinden farklılık göstermeleridir. 2009 Yerel Seçimleri Belediye Başkanlığı seçim sonuçları esas alındığında İstanbul'da %75'in üstünde sol eğilimli bir seçmen profili ortaya çıkmaktadır. Buna karşılık Ümraniye'deki sonuçlar dikkate alındığında %70'e varan oranda sağ partilerin üstünlüğü gözle çarpılmaktadır. Dolayısıyla alan araştırması kapsamına alınan her iki ilçe sadece sosyoekonomik görünüm olarak değil, aynı zamanda siyasal eğilim açısından da karşılaştırmalı bir analiz için uygun bir arka plana sahip bulunmaktadır.

III. KATILIM VE AÇIKLIĞI ALAN KENT UYGULAMALARI: ÜMRANIYE VE İL BELEDİYELERİ KARŞI KARŞI GELME

Ümraniye ve İli ilçelerinin örneklem olarak seçilmesi için yukarıda çerçevesi çizilen sosyoekonomik profil ve siyasal bilim profili yeterli değildir. Bu iki ilçe arasında sağlıklı bir karşılaştırma yapılabilmesi ve genel sonuçlara ulaşılabilmesi için, aynı zamanda bu iki belediye de katılım ve yönetimde açıklığı alan kin benzer uygulamaların olması gerekmektedir. Dolayısıyla bu başlık altında her iki belediyenin uygulamaları üzerinde bir analiz yapılacaktır. Çalışmada her iki belediyede yürürlükte olan uygulamalar üç başlık altında incelenmiştir. Bu açıdan Kent Konseyi uygulaması ve Bilgi Edinme Hakkının Hayata Geçirilmesi konusunda belediyelerin ilevselliği; gönüllü katılım uygulamaları ve e-belediyecilik temelinde halkla ilikiler uygulamaları incelenmektedir.

III.1. Kent Konseyi Uygulaması

Ümraniye ve İli Belediye'lerinde Türkiye'deki çoğu ilçe belediyesinde olduğu gibi çeşitli alt meclislerden oluşan bir Kent Konseyi olması vardır. Her iki belediye de Kent Konseyinin kategorilere ayrılması meclis yapısı içinde başta genel kurul toplantıları olmak üzere; kadın meclisi, gençlik meclisi, engelliler meclisi, çocuk meclisi ve kıdemli hemeri meclisi toplantıları yapılmaktadır. Ümraniye Belediye'sinde, 2004 yılında tasarlanmasında bir proje olmasına karşın, ilk toplantısını 2006 yılında gerçekleştirmiştir. 2007 yılı itibarıyla Kent Konseyi toplantılarının sayısı yılda bir defadan iki defaya çıkarılmıştır. Kent Konseyi'nin usul ve esasları, 3.7.2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76'ncı maddesi uyarınca 8.10.2006 tarih ve 26313 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren yönetmelikle belirlenmiştir. Dolayısıyla her iki belediye'deki Kent Konseyi uygulamasına ilkin yönetmelik mevzuatı bellidir. Bu bakımdan bir ayırım söz konusu olmamakla beraber, katılım ve katılıma teşvik başlığında bazı farklılıklar görülebilir.

Ümraniye Belediyesi'nde Avrupa Birliği projeleri çerçevesinde yürütülen çalışmalar kapsamında faaliyet yürüten Kent Konseyi, katılımcı yönetim anlayışını geliştirmeye yönelik çalışmaları üstlenmektedir. Yerel Gündem 21 projesi ile ilgili ilikiler bu birim tarafından yürütülmektedir. Kent Konseyi'nin başlı oldu u dı ilikiler müdürlüğü, kurumlar arası ilikilerle birlikte bu meclisin çalışmalarını da koordine etmekle görevlidir [18]. Benzer bir biçimde İli Belediye'sinde Kent Konseyi uygulaması Gündem 21'in üyesi olunmasıyla başlayan süreçle gerçekleştirilen bir katılım uygulamasıdır. İli Belediye'si, katılımcı ve açık yönetim anlayışının bir gereği olarak yürüttüğü çalışmaların bazıları yönetimi uygulamasına örnek teşkil edebilecek niteliktedir. Başka bir ifadeyle İli

Belediye'sinde Kent Konseyi uygulaması, yönetimi vizyonunun daha çok önüne çıktı bir uygulamadır. Uluslararası alanda, belediyeler ölçeğinde ve Yerel Gündem 21 üyesi belediyelerle yürütülen faaliyetler ve görüşmeler karşılıklı eğitim ve çalışma ziyaretlerinde yönetimi yaklaşımının çok aktörlü yapısına uygun planlamalar yapıldığı görülmektedir. Çeşitli kesimlerden katılımcılar söz konusu çalışmalara yönetimi vurgusuyla dahil edilmektedir. Çalışmada yer alan, araştırma verilerine bakıldığında bu sonuç büyük oranda prosedüre uygun hareket etme duygusuyla ortaya çıkmaktadır. Zira stratejik hedefe göre, belediye (hizmet planlama, üretim ve yürütme sürecinde) iç ve dış paydaşların etkin katılımının sağlanmasıyla yönetilmektedir [19].

III.2. Bilgi Edinme Uygulaması

Her iki belediye de bilgi edinme hakkı kapsamında aktif, elektronik ortamda başvurular almaktadırlar. İli Belediye'si bu konuda mobil imza uygulamasını da başlatmış bulunmaktadır. Ayrıca her iki belediyede internet ortamından şikayet başvurusu alınmakta ve bu başvurularla ilgili yapılan ilikiler elektronik ortamda izlenebilmektedir. Ümraniye Belediye'sinde 2004 yılından beri bilgi edinme hakkı kapsamında yapılan başvurular incelendiğinde 2009 yılına kadar 3.729 kişinin bu haktan yararlandığı görülmektedir.

İli Belediyesi yıllık faaliyet raporlarına ve e-belediyecilik uygulamalarına baktığımızda, bilgi edinme hakkı kapsamında gerçekleştirilen ilikiler yeterli veriye rastlayamıyoruz. En azından araştırmacı yaklaşımla bile, bilgi edinme hakkının ne şekilde yerine getirildiği ya da getirilmediği yönünde bir bilgiye rastlamak oldukça zor olmuştur. İli Belediyesi'nin Basın-Yayın ve Halkla İlikiler Müdürlüğü'nün görevleri arasında yer alan bilgi edinme hakkı uygulaması, ilgili müdürlüğün yıllık faaliyet planında bu konuya ilkin u ifadelerle yer verilmektedir. 'Halkın yönetimden bilgi edinme hakkını göz önüne alarak, yürütülen faaliyet ve ilikilerle ilgili olarak halkın bilgilendirilmesine ortam hazırlamak ve başkalarının halkı bilgilendirici düzeydeki toplantılarını organize etmek'tir [20]. Bu ifadelerden ve çalışmada yer alan, araştırmamızın bulgularından çıkarılan sonuçlara göre, İli Belediyesi'nin genel olarak halkla ilikilerinde, kurumsal bir faaliyetten ziyade, Belediye Başkanı'nın ayrılmaz etkisi olduğu anlaşılmaktadır. Belediyenin, bilgi edinme hakkı kapsamındaki faaliyetlerini de aynı faktörle açıklamak çok doğrudur olmasa da, böyle bir eğitim varlığı gözlenmektedir.

III.3. Halkla İlikiler Uygulaması

Halkla İlikiler Uygulamaları belediyelerin özellikle şeffaflık açısından önemli bir göstergesi olmaktadır. Dönemin koşullarına başlı olarak belediyeler, halkla ilikiler birimlerine önemli mali

kaynak ayırmaktadırlar. Özellikle üretilen hizmetlerin sunumu konusunda halkla ili kiler birimleri, en etkili araçlardan biri olarak kullanılmaktadır. Belediyelerin idari süreçlerinde, geleneksel kamu yönetimi anlayı nı, kamu i letmecili i lehine kısmen terk etme e iliminde olmaları; kaliteli, hızlı ve vatanda memnuniyetini önceleyen hizmet anlayı nı benimsemeye yönelmelerini sa lamı tır.

III.3.1. Ümraniye Belediyesi Çözüm Merkezi Projesi

Ümraniye Belediyesi'nin bu felsefeyle uygulamaya soktu u önemli projelerden biri, Çözüm Merkezi Projesidir. Bu proje kapsamında üç temel birim yer almaktadır. Telefon bankacılı nı andıran, çözüm merkezi 444 9 822 no'lu telefon hattını bu faaliyet tahsis etmi tir. Belediye binasına gitmeden çözülebilecek sorunlarda bu yöntem hizmet vermektedir. 15 mahalle merkezinde konumlandırılmı ileti im noktaları ise çözüm merkeziyle ba lantıya tahsis edilmi ücretsiz hatlarla donatılmı tır. Ümraniye ilçesi sınırları içinde yer alan üç ana noktada kurulumu bulunan Çözüm Ofisleri belediyenin bir bakıma ubeleri gibi hizmet vermektedir. Çözüm Ofislerinde, yüz yüze görü me olana ı bulunmakta, sorunlara bu yöntemle çözüm bulunmaya ve hizmet vermeye çalı ılmaktadır.

Çözüm Merkezi Projesi aracılı ıyla belediyeye gitmeden yararlanılabilecek hizmetler: stek ve ikayet Bildirme, Belediyemiz hizmetleri hakkında bilgi alma ve öneride bulunma, Spor ve Kültürel faaliyetlerle ilgili bilgi alma, Sicil Sorgulama, Beyan Görme, Rayiç Sorgulama, Borç Sorgulama, Kredi Kartı ile Borç Ödeme, Di er Kamu kurulu larına ait ileti im bilgileri sorgulama Ümraniye Belediyesi'nde hizmet veren i letmelere ait irtibat bilgileri sorgulama [21].

III.3.2. i li Belediyesi Mavi Masa Uygulaması

i li Belediyesi faaliyet raporlarının incelenmesinden elde edilen verilere göre kuruma bilgi edinme hakkını kullanmak suretiyle 2009 yılında 64, 2010 yılında da 30 ba vuru yapılmı tır. 2010 yılı Faaliyet Raporuna göre belediyeye 2.552'si telefon, 1.845'i e-posta, 571'i de mavi masa yolu ile olmak üzere toplam 4.968 ikayet ba vurusu yapılmı tır [22]. Ayrıca, i li Belediyesi'nde halkla ili kiler birimi olarak faaliyet yürüten Mavi Masa uygulaması Türkiye'de di er bazı Cumhuriyet Halk Partisi'ne mensup belediyelerde de aynı isim altında hizmet vermektedir. Esas itibarıyla, Beyaz Masa uygulamalarının içerdi i birçok hizmet ba lı nı ve hizmet ilkesini içermektedir [23]. Her iki belediyede de belediye meclisi toplantıları düzenli olarak yapılmakta ve bu toplantılara katılımın yüksek oldu u ifade edilebilir. Toplantılara katılım, açıktır. leti im olanaklarından yararlanılarak, toplantılar yerel halka duyurulmaktadır.

Elde edilen veriler birebir kar ıla tırmaya imkan tanımasa da gerek i li Belediyesi'nin, gerekse Ümraniye

Belediyesi'nin Kent Konseyi, toplantılara katılımın açık olması ve bilgi edinme hakkı uygulamasını aktif bir biçimde yürüttüklerini göstermektedir.

III.4. Gönüllü Katılım Olanakları

Yerel Gündem 21 sürecinin içerdi i yapılardan, daha do rusu katılım platformlarından biri de gönüllü katılım çalı malarıdır. Gönüllü katılım daha önce de vurgulandı ı gibi, i birli i içerisinde yürütülebildi i oranda anlamlı bir katılım mekanizmasına dönü ebilmektedir. Yerel katılım olanakları arasında önemli bir i levi olan gönüllü katılım, gönüllü çalı ma gruplarının koordinasyon içinde yürüttü ü bir faaliyet olarak gerçekleştirilmektedir. Ümraniye ve i li Belediyeleri'nde gönüllü katılım çalı maları Yerel Gündem 21 süreci kapsamında hızlandırılmı çalı malarıdır.

i li, ücret almadan gönüllü olarak danı manlık yapan uzmanların oldu u dile getirilm ; belediye hizmetlerinin eksik ve aksayan yönlerini bildiren, sorumluluk sahibi ilçe sakinlerinin varlı mından söz edilmi tir. Kent Konseyi meclisleri ve hem ehri derneklerine, beceri kursları, yardım faaliyetleri bazı sosyal aktiviteleri gönüllü olarak organize ettikleri, belediye yönetiminin bu faaliyetlere yer ve organizasyon deste inde bulundu u de erlendirmelerden anla ılmaktadır. Ayrıca sokak çocukları, engellilere destek, yardıma muhtaç, kadınlara dönük destekleyici faaliyetler yer almaktadır. Ümraniye, bütün bunların yanında, farklı olarak, kurslar, sergiler ve gönüllülerin emeklerinin sergilenmesi için imkan sa lanmaktadır.

III.5. E-Belediye Uygulaması

E-Belediye uygulaması, Ümraniye ve i li Belediyeleri'nde, Bilgi lem Müdürlüklerine ba lı olarak yürütülen faaliyetlerden biridir. Bilgi i lem birimleri genel olarak, kurumların bilgi teknolojilerinden etkin bir biçimde yararlanabilmeleri için teknik altyapıyı kuran ve personelin yeni teknolojiye uyumunu sa lamada öncülük yapan birimlerdir. Bu bakımdan, bilgi i lem birimleri önemli bir i leve sahiptir. Zira yeni teknoloji ürünü araç-gereç ve süreçler mutlak biçimde e itim ve adaptasyonu art kılmaktadır. Her iki belediyede de hizmet üretim ve sunumunda bili im teknolojilerinden etkin bir biçimde yararlanma yönünde bir çaba görülmektedir [16,18].

Belediyeler bilgi teknolojilerinin sosyal ve kültürel de i ime uyum sa layabilme ve bu yönde geli en talepleri kar ılayabilme konusunda oldukça kararlı görünmektedirler. En azından bilgi teknolojileri altyapılarına yaptıkları yatırımlar ve bu yöndeki proje taslaklarına ayırdıkları bütçe payları bunu belli oranda do rular niteliktedir. Belediyelerin, Bilgi lem Müdürlükleri kapsamındaki di er faaliyetleri, e-belediye uygulamalarının temel altyapı elemanları olarak, zorunlu

faaliyetlerdir. Bu faaliyetler, belediye hizmetlerinin üretilmesi ve sunulmasında bilgi-iletim teknolojilerinin etkin bir biçimde kullanılması prensibine dayalıdır. Zira bu teknolojiler, hizmet üretim ve sunumunda, etkin kullanıldıkları takdirde, zaman ve mali kaynaktan tasarruf sağlamada son derece önemli araçlardır.

E-Belediye hizmetleri başta olmak üzere, birbirine bağlı bilgi iletişim süreçlerinin elemanları, bilgisayar donanımları, iletişim sistemleri ve güvenlikleri, otomasyon programları, altyapıları /network (kurum içi, kurumlar arası ve internet bağlantıları), ve web portalından (kuruma ait web sayfalarının bütününi içeren temel abonlar ve veri kaynakları) oluşmaktadır.

Her iki belediyede de total bir otomasyon sistemi planı mevcuttur. Ümraniye Belediyesi'nde "Kent Bilgi Sistemi", İli Belediyesi'nde "Entegre Sistem" olarak adlandırılan bu projelere yer verilmektedir. Bu kapsamda ele alınabilecek örneklerden biri Vetpro 2010 Projesi, İli Kent Kart Projesi'dir. Öte yandan her iki belediyede de Elektronik Müza Projeleri uygulanması planlanan projeler arasındadır.

Bu proje ile ilgili olarak İli Belediyesi'nde planlanan hedef şu şekilde ifade edilmektedir: "Söz konusu proje ile öncelikle aktif katılımın sağlanması, vatandaşlara daha iyi hizmet üretilebilmesi için iyi yönetim çerçevesinde izlenmesi gereken yöntemlerin ve "iyi uygulama"ların öğrenilerek yerelde ve ulusal düzeyde paylaşılması, kazanımların paylaşarak sertifikalandırılması hedeflenmektedir." Ayrıca söz konusu projede, belediye personelinin istihdam imkanlarını arttıracak çalışmalara da önemle eğilinmektedir [24].

Elektronik belediyeçilik konusunda son yıllarda artan teknolojik iletişim olanaklarına paralel olarak önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Özellikle bilgi edinme ve ikayetler konusunda yapılan girişimler elektronik ortamda çok hızlı bir şekilde sonuçlandırılmaktadır. Buna rağmen, elektronik iletişim yüz yüze olan iletişimin verdiği güven duygusunu sağlamaktan uzaktır. Görülen belediye meclisi üyelerinin büyük çoğunluğu, yüz yüze iletişimin yerini elektronik iletişimin alabilmesinin mümkün olmadığını, yerel halkın doğrudan iletişime yatkın olduğu konusunda hemfikirlerdir. Buna rağmen elektronik iletişim mümkün olan en geniş ölçekte geliştirilmesi, özellikle elektronik iletişime imkan tanıyan alanlarda bu yöntemin daha yoğun biçimde kullanılabilmesini istemektedir. Diğer yandan, Türk halkının geniş kesimlerinin internet kullanımı konusunda henüz çok kısıtlı oranlara denk geldiği düşünülürse, elektronik belediyeçiliğin çok kısıtlı kaldığı bir düzeyde kaldığı görülecektir. Fakat gelecekte elektronik iletişimin öneminin artacağı da öngörülebilir bir özelliktir.

E-Belediyeçilik uygulamaları açısından da yukarıda sunulan veriler, İli ve Ümraniye belediyelerinin, internet ve diğer iletişim olanaklarından, gerek halkla ilişkiler çalışmalarında, gerek belediye hizmetlerinin sunumunda, gerekse bir katılım yöntemi olarak yararlandıklarını göstermektedir.

IV. ALAN ARASI TIRMASI

Türkiye'de, kurumsal açıdan, yönetime hakim olan ilkelere, uygulamaya yansımaları arasında çözümlenmiş zaman bir tutarsızlık gözlenmiştir. Yerel yönetim kurumları da bu tutarsızlığın ister istemez bir parçası olmuştur. Türkiye'de yönetim sisteminde öteden beri, kamu idaresiyle yükümlü kişilerin, bireysel özelliklerinin yönetim alanları üzerinde belirleyici rolleri olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Özellikle belediye yönetimlerinde "kişisel yaklaşımların etkisi ve önemi büyüktür" [25]. Belediyeçilik hizmetlerinden hem olumlu hem olumsuz anlamda en çok etkilenen yerel halkın, 'memnuniyeti' pek çok açıdan büyük derecede artmaktadır. Belediyelerin, nasıl bir vizyona sahip olurlarsa olsunlar, asıl olarak itina göstermekle yükümlü oldukları bir seçmen tabanları vardır. Bu bakımdan, bir belediyenin iletişim ve eylemlerinden doğacak yararın veya zararın somut sonuçları olacaktır. Bu sonuçların değerlendirilmesi ve halk nezdinde buldukları karlılık, ara tırmamızın genel çerçevesini belirlemektedir. Ara tırmada, söz konusu belediyelerde yürütülen faaliyetlerin, katılım ve açıklık uygulamaları olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceğine, edindiğimiz veriler ışığında karar verilmektedir. Bununla beraber, belediyelerin hizmet üretim ve sunumunda yararlandıkları yöntem ve araçların, katılımcılık ve açıklık ilkeleriyle uyumluluğu ile halkın karar alma süreçlerine katılım düzeyi araştırılmaktadır.

Türkiye'de il ve ilçe belediyeleri; sayısı, nüfus oranları, kurulu süreçleri ve geçirdikleri evreler kısmen farklı olsa da, yapısal özellikleri itibarıyla büyük oranda benzerlik göstermektedirler. Belediyelerin, özerklik durumları, mali kaynakları, kurumsal yapıları, siyasi partilere ve ideolojilere göre değişen tutumları ve hizmet anlayışlarında asıl itibarıyla çok büyük farklar söz konusu değildir. Bu durumun en temel nedeni esas itibarıyla belediyelerin merkezi yönetimin, yetki genişliği biçimindeki denetimi altında bulunmasıdır. İl özel idarelerinin, bir yerel yönetim birimi olarak konumu, yeni yasal düzenlemelere karşın, merkezin belediyeler üzerindeki vesayet biçimindeki denetiminin belirli bir oranda sürdürülünü göstermektedir. Bu sonuç, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Artırma ve Geliştirme Yürütme Kurulu'nun raporunda da belirtilen ilkelere belirli bir oranda uygundur. Artırmanın gerçekleştirilmesini konuları bunun dışında değildir.

Bu nedenle, kısmi bir ara tırma bile, bize, Türkiye'deki belediyeçilik anlayışının (katılım ve açıklık açısından) uygulamada nasıl bir karlılık bulduğunun en

azından ipuçlarını vermektedir. Yerel yönetimlerin, en i levsel birimi (uygulamalarının halkın günlük yaşamında doğrudan etkiye sahip olması nedeniyle) olan belediyelerde, katılım ve açıklık odaklı düzenlemeler, uygulamalara ne ölçüde yansıtıldı; diğer taraftan belediye ve Kent Konseyi yönetimi ile halkın bu uygulamalara ilişkin olumlu bir algıya sahip olup olmadığı araştırılmaktadır.

IV.1. Araştırmanın Amacı

Alan araştırmasının amacı, yerel demokrasinin bir göstergesi olan yönetime katılım ve açıklık ilkelerinin uygulamada bulunduğu kararlılık, katılım algısı ve yapılanmaları, İstanbul'un farklı siyasi partiye mensup iki önemli ilçesi olan Ümraniye ve İli Belediyeleri örneğinde ortaya konmaya çalışılmaktadır. Buna bağlı olarak, meclis çalışanları, merkezi yönetim - yerel yönetim ilişkileri, Kent Konseyi, gönüllü katılım ve e-belediye uygulamaları ile Kent Konseyinin belediye yönetimi ve yerel unsurlarla ilişkilerinin niteliği; ayrıca bahsedilen grupların katılım ve açıklıkla ilgili algı ve beklentileri araştırılmaktadır.

Yine öngörülen varsayımlar çerçevesinde, katılımcıların, özellikle seçmenlerin demografik özellikleri bakımından, araştırmanın temel sorularına verdikleri cevaplar ve ortaya çıkan bulgular değerlendirilmiştir. Elde ettiğimiz sonuçlardan genel de erlendirmeler yapabilmek için, daha önce bu hususlarda çeşitli kurulu ve araştırmacılar tarafından yapılmış benzer çalışmalarla karşılaştırmalar yapılmıştır [11,25,26].

Alan araştırması yapılırken, hem yüz yüze ve derinlemesine denilebilecek (belediye başkanları, üç yardımcı, 10'ar meclis üyesi, 12' er Kent Konseyi üyesi-partilere katılımına dikkat edilerek) görüşmelerle beraber, anket yöntemine de başvurulmuştur. Öte yandan seçmen düzeyinde de anket yapılarak çapraz değerlendirme ve karşılaştırmalı amaçlanmıştır. Bu yöntemle araştırmadan elde edilen sonuçların, daha sağlıklı bir biçimde yorumlanması ve genelleştirilmesi öngörülmüştür (Alan araştırmasında, yöntem açısından yararlanılan kaynaklar için bkz: Çukurçayır, M.A. (2005) [11]; Zeren H.E. ve Özmen A., (2010) [26]).

Türkiye'de bir yerel yönetim birimi olarak, özellikle belediyelerde; katılım imkânlarının -yerel yöneticilerin kararlarına katılım, izleme ve kararları etkileme hususunda bütün reform çabalarına AB üyelik sürecine rağmen- kurumsallaştırmadan bahsetmek zor olduğundan, meclis üyeleri, Kent Konseyi üyeleri ve seçmenin bu süreçte, katılım, temsil ve denetimle ilgili düşünceleri ve tutumlarının niteliği araştırılmaktadır.

IV.2. Araştırmanın Temel Varsayımları

Katılım ve açıklık alanlarının, kavramsal tartışmalar çerçevesinde, Türkiye'de, 2000'li yıllardan sonra yapılan reformlar ışığında, yasal düzenlemelerde, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar ve özellikle AB üyelik sürecine karşın; katılıma açık, şeffaf ve izlenebilir demokratik yerel yönetim anlayışının, özellikle belediyeler düzeyinde kurumsallaştırılmadığı düşüncesiyle, alan araştırmasına temel olan varsayımları şöyle ifade edilebilir.

Belediyelerde katılım imkanları oldukça düşüktür. Var olan bazı katılım imkanları da yönetime katılım ve etkilemeden daha ziyade kişisel sorunların-taleplerin takip edilmesiyle ilgilidir. Yönetime katılmanın gerekliliği ve önemi ifade edilmekle beraber katılım kültürü gelişmemiştir; katılım çabası ve isteği oldukça sınırlı kalmaktadır. Yerel yönetime ve yerel sorunlara karşı ilgi düzeyi arzu edilen seviyede değildir. Özellikle nüfus yoğunluğu, emirde ya da emrin zorlukları, geleneksel siyasal alışkanlıklar yerel siyasete ilgisizlik ve yönetsel faaliyetlere katılımsızlığın önemli nedeni ya da nedenleri olarak ortaya çıkmaktadır.

IV.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni İstanbul'un farklı siyasi partilere mensup yöneticileri tarafından yönetilen

Ümraniye ve İli ilçeleridir. Araştırmanın paydaşları:

- Belediye başkanları ve belediye yöneticileri
- Belediye Kent Konseyi başkanları ve yürütme kurulu üyeleri
- Belediye meclisi üyeleri
- İlçe sakinleri (seçmen düzeyinde).

Belediye başkanlarıyla araştırmanın temel konuları yüz yüze görüşülmüştür. Yoğunluklarından dolayı, detay konu ve uygulamalarla ilgili danışman ve yardımcıları yönlendirmişlerdir. Her ilçeden 3'er başkan yardımcısı, meclis üyelerinden partilere katılım oranı gözetilerek 12 kişiyle, Kent Konseyinin yürütme kurulu üyeleriyle, Kent Konseyi alt komisyonları dikkate alınarak, seçmenlerle demografik özellikleri ve ikamet durumları dikkate alınarak seçimler yapılmıştır.

IV.4. Veri Toplama Teknikleri ve Çözümleme Yöntemleri

Araştırmada kantitatif araştırma yöntemi ve yüz yüze anket tekniğiyle kalitatif araştırma yöntemi ve bu yöntemin derinlemesine görüşme tekniği uygulanmıştır; Kantitatif araştırma grubu ve örneklemi - kalitatif

ara tırma grubu ve da ılımı. 2011 ubat-Mart ayları içersinde görü meler yapılmı tır.

Kantitatif Ara tırma Grubu ve Örnekleri

İçe sakinleri (seçmen düzeyinde) görü meleri, kantitatif ara tırma yöntemine göre yürütülmü tır. Ara tırma kapsamında i li’de 163, Ümraniye’de 239 görü me gerçekle tirilmi tir. Ara tırma örnekleri belirlenirken % 95 güven aralı nda % 5 hata payında bir örneklem yapısı kullanılmı tır. Ya ve cinsiyet da ılımına dikkat edilmi tir. Amaca uygun olarak görü meler gerçekle tirilmi tir.

İçe sakinlerine uygulanan anket demografik kısmı hariç 28 sorudan olu mu tur. Bütün sorular kapalı uçlu soru olarak hazırlanmı tır. Sorular ankete katılanların demografik özelliklerini belirleme amacına yönelik oldu u gibi, ilçe sakinlerinin yerel siyaset katılım, temsil ve katılım yöntemi ve biçimlerine duydukları ilgiyi ve ili kiyi belirlemeyi amaçlamı tır.

Kalitatif Ara tırma Grubu Da ılımı

Ara tırma belediye yöneticileri (ba kan, ba kan yardımcılarında üçüyle, belediye meclisi ba kanıyla), Kent Konseyi ve belediye meclisi üyeleri ile kalitatif ara tırma yöntemine göre yürütülmü tır. Ara tırma kapsamında 8 adet belediye yöneticisi, 16 Kent Konseyi üyesi, 20 adet belediye meclisi üyesi ile görü ülmü tır. Meclis üyelerinin mensup oldukları parti da ılımına dikkat edilmi tir. Belediye ba kanlarıyla görü me, yo un gündem dolayısıyla, detayları açısından ilgili danı man ve ya yardımcıları sürdürülmü tır. Belediye yöneticileri, meclis üyeleri ve Kent Konseyi üyelerine önemli kısmı ucu açık, bir kısmı da seçme ve sıralama ekinde 15 soru yöneltilmi tir. Her üç gruba ve seçmene bazı ortak sorular sorularak çapraz de erlendirme yapma amacı güdülmü tır.

Seçmenlerle yapılan anketlerden elde edilen sonuçlar, çizelge ve grafik haline getirilmi ve genel de erlendirmeler yapılmı tır. Yönetici, meclis üyeleri ve Kent Konseyi üyeleriyle yapılan derinlemesine görü melerden genel de erlendirme ve yorumlar yapılmı , bazı sorulara çizelge/grafik destekli analizler yapılmı tır. Çözümleme yöntemi olarak, bilgisayar destekli istatistik uygulamalardan istifade edilmi tir. Sosyal Bilimler alanındaki ara tırmalarda kullanılan, SPSS (Statistical Packages for the Social Sciences) programından faydalanılmı tır.

V. ARA TIRMA VER LER N N DE ERLEND R LMES

Bu ba lık altındaki bulgular, görü me gruplarına yöneltilen ortak sorular, ortak de erlendirilmi tir. Ayrıca her iki belediyenin ba kanı ile i lerinin yo unlu u ve

vakitlerinin darlı dolayısıyla, alan ara tırması çerçevesi ile ilgili genel görü me yapılabilmeli ; soruların detaylarıyla ilgili, danı man ya da yardımcılarına yönlendirmeli lerdir.

V.1. Belediye Ba kan ve Yardımcıları

Genel olarak, her iki belediyenin görü tü ümüz ba kan, ba kan yardımcısı ve meclis üyelerinin de erlendirmelerinden edindi imiz izlenimlere göre: Son dönemlerde, yerel yönetimlerin, güçlendirilmi ve özerkli inin artırılmı olmasına ra men, merkezi yönetim kar ısında hala zayıf bir konumda oldu u dü üncesi öne çıkmaktadır. 1984 ve 2005 yıllarında yapılan yasal düzenlemeler, yerel yönetimlerin yetkilerini, özerkli ini ve kaynaklarını artırmı tır. Bununla birlikte belediyelerde, vesayet denetimi, Sayı tay denetimi ve Büyük ehirlerde imar ile ilgili karar ve düzenlemelerde Büyük ehir belediyelerinin kontrolü önemli zorlukları içerd i bazı katılımcılar tarafından dile getirilmektedir.

Belediye yöneticilerine ve Meclis üyelerine öncelikle Türkiye’deki idari yapılanmada merkeziyetçi bir modelin olup olmadığı yönündeki görü leri soruldu. Bu soruya paralel olarak, Türkiye’de merkeziyetçi bir model oldu unu dü ünüyorlarsa bu sistemden belediyenin hizmet politikalarının nasıl etkilendi i sorusu katılımcılara yöneltildi. Buna göre:

Belediye yöneticileri arasında Türkiye’nin idari yapılanmasının merkeziyetçi devlet modeli oldu u yönünde güçlü bir kanaat bulunmaktadır. Merkezi yönetimin hizmet birimlerine uzaklı ı, i leyi teki hantallık ve a ır bürokrasi yerel yönetime göre dezavantaj olu turuyor kanaati, bütün yerel idarecilerin ortak tespitidir. Buna kar ılık, bu modelin olumlu yönleri kaynak da ılımı ve üniter yapının sürdürülmesi olarak vurgulandı ı görülmektedir. Bu sistemin zorunlu olarak, merkezi yönetim ve yerel yönetimin aynı partide olmasının avantajları ya da olmaması durumunda zorlukları gibi bazı sonuçları oldu u ifade edilmektedir. Ayrıca belediye yöneticilerine ve meclis üyelerine “yerel yönetimlerde, halkın yönetime katılımını artırması açısından en iyi uygulama sizce hangisi olabilir” sorusu yöneltilmi tir. Verilen cevaplara göre:

• i li’de meclis üyelerinin yaptı ı sıralamada, ilk üç sırayı referandum, internet ve e-belediye uygulamaları ile gönüllü katılım uygulamaları almaktadır. Buna kar ın Ümraniye’de ise internet ve e-belediye, gönüllü katılım, kamuoyu yoklamaları öne çıkmaktadır. Vurgulamalar birbirine oldukça yakın olsa da i li’de “katılım”, Ümraniye’de ise “hizmet etkinli i” öne çıkartılmaktadır.

i li belediye yöneticilerinin bu soruya verdikleri cevapta referandum, halk toplantıları ve halkla ili kiler ve

hizmet sıralaması uygulamaları önemsenmektedir. Buna karşın, Ümraniye’de ise, kamuoyu yoklaması, halk toplantıları ve gönüllü katılımın, halkın yönetime katılması açısından önemsenmekte olduğu görülmektedir (İli Belediye yöneticileriyle yapılan görüşmede, bir sokağın trafiğe kapatılıp kapatılmaması konusunda, bir yerel uygulama görülmüştür. Ankara Büyükşehir Belediyesi’nin, benzer bir uygulaması tartışılabilir (konu olmuştur). Burada da yukarıdakine benzer bir profil ortaya çıkmaktadır.

Sorulara verilen cevapları inceledik; yöneticiler ve meclis üyelerince, kent konseylerinin gerçekleştirdikleri katılım örneklerinin önemli bir uygulama olarak görülmediği, göz ardı edilmemesi gereken bir bulgu olarak dikkat çekmektedir.

Yeni bir katılım birimi ve temsili güçlendirme aracı olan kent konseylerinin önem sırasında gerilerde kalması, bu uygulamanın tam olarak başarılı bulunmadığı ve sadece formalitede kaldığı izlenimi vermektedir. Buna karşılık, gönüllü katılımın önemi, hem yöneticiler hem de meclis üyelerince ifade edilmektedir.

• Belediye yöneticilerine ve Meclis üyelerine yöneltilen bir diğer soru; “yerel yönetimlerde açıklık sağlanabilmesi için, uygulanabilecek yöntemlerini önemine göre sıralar mısınız?” sorusuydu. Buna göre:

Her iki belediyenin yöneticileri ve meclis üyeleri yerel yönetimlerde açık ve izlenebilir yönetim oluşturulabilmesi için kamusal ve yargı denetiminden daha çok baskı gruplarının denetimini önemli görmektedirler. Bu veriler Belediye yöneticileri ve Meclis üyeleri arasında yerel çıkarılara ilişkin duyarlılığın daha yüksek olduğunu göstermektedir.

• Katılımcılardan ilçelerindeki karar alma süreçleri değerlendirildiğinde, etki güçlerine göre belirleyici gördükleri kurumlar birden dokuzaya kadar, en güçlüden en zayıfa (9-0) doğru sıralamaları istendiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşıldı:

Yöneticiler düzeyinde, İli Belediyesi’nde karar alma süreçlerinde en etkili aktörün, belediye başkanı, Ümraniye’de ise belediye bürokrasisi olduğu görülmektedir. Halkın temsil ve katılımının sağlandığı belediye meclisi ve Kent Konseyinin önem sırasında gerilerde kalması dikkat çekicidir. Doğrudan halkın ve yerel medyanın (bir ölçüde siyasi partiler) önem sıralamasında yer bulduğu görülmektedir.

Her iki belediye meclisi karar alma süreçlerinde önem sıralamasının en başına belediye başkanını koymaktadır. İli’de, meclis, kendisini, nisbî olarak etkili görürken; Ümraniye’nin, en önemsiz olarak ifade etmesi, dikkat çekicidir. Buna karşılık, Kent

Konseyi üyeleri, her iki belediyede de kamu kurullarını en önemli görürken; belediye başkanının etkisini daha az önemli olarak ifade etmişlerdir. Her iki ilçede de (özellikle Kent Konseyi üyeleri açısından İli’de) yerel medyanın etkisi hissedilmektedir.

• Katılımcılara halkın yerel yönetime katılımı için hangi uygulamalara sahip oldukları soruldu. Verilen cevaplara göre: Daha önce belediyelerin uygulamalarını inceledik bölümünde belirlendiği gibi, her iki ilçede de yeni katılım biçimleri olarak daha önce ifade ettiğimiz uygulamalara (Kent Konseyi, gönüllü katılım, internet ve e-katılım, halk toplantıları, kamuoyu yoklamaları ve referandum) yer verildiği alınan cevaplarla örtülmektedir.

• Bir önceki soru ile bağlantılı olarak katılımcılara halkın karar mekanizmalarına katılımını artıracak belediye faaliyetleri olup olmadığı soruldu. Belediye yöneticileri bu soruya karşılık hususları dile getirmişlerdir: Öncelikle bir sorun olarak ilçelerdeki nüfus yoğununun daha etkin katılım yöntemlerinin uygulanmasını zorlaştırdığı ifade edilmektedir.

• Bazı yöneticilerin sosyal projeleri katılım uygulaması olarak algıladıkları gözlemlenmiştir. Bu katılımı, etkin hizmet anlayışı ile özdeşleştiren yukarıda da ifade edilen genel bir algılamanın yansıması olarak değerlendirilebilir.

• Yerel Gündem21 ile ilgili bilgilendirme ve örgütlenme faaliyetleri katılım yöntemi olarak ifade edilmektedir.

• İli örneğinde Belediye Başkanı’nın doğrudan halkla kurduğu ilişkiler, bazı projeleri kamuoyuna taşıyarak tartışılmasını sağlaması, başkanın ifade ile başkanın kendi rolüne bakarak, liderlik özelliği bir katılım yöntemi olarak öne çıkartılmaktadır (Örneğin, Galatasaray Stadı’nın gündeme taşınması, bu tür bir çabanın ürünüdür).

• Mahalle muhtarları ve STK ile belli periyotlarla bir araya gelmek ve gönüllü katılımı teşvik etmek ifade edilen diğer mekanizmalardır.

• Belediye yöneticilerine ilçe sakinleriniz belediyenize dilek ve şikayetlerini en çok hangi yolla iletirler? Sorusuna verdikleri cevapta; yüz yüze iletişim, şikayet ve talep iletilmenin ayrılmaz birer parçası olarak yer bulduğunu ifade etmekte oldukları görülmüştür. Kurumsal yöntemler ikinci sırada gelmektedir. Bu çerçevede İli’de Mavi Masa Ümraniye’de Çözüm Masası internet, Halk Toplantıları öne çıkartılmaktadır.

• Katılımcılara, belediye bünyesinde var olan e-belediye uygulamaları ve bunların yerel yönetimlere halk katılımı üzerindeki etkileri soruldu. Alınan cevaplara

göre: İnternet kullanımının her iki belediyede de giderek arttığı ve yöneticiler açısından bu kullanımın katılımı artırdığı ve vatandaş-yönetim yakınlaşması sonucunu ortaya çıkarmakta olduğu algılanmasının güçlü olduğu görülmektedir. Her iki belediyede de belediye meclisi toplantılarının internet üzerinden yayınlanması, özellikle şeffaflık açısından önemli bir uygulama olarak ifade edilmektedir. Katılımcılar, özellikle stratejik planların ve marjinal plan çalışmalarının da internet üzerinden vatandaşın incelemesine sunulmasının önemine dikkat çekmektedirler.

• Yöneticilere belediye personeline yerel yönetimlerde katılım ve açıklık gibi ilkeler konusunda bir eğitim verilip verilmediği ve bu konularda personelin gösterdiği zaafıya yönelik herhangi bir yaptırım uygulanıp uygulanmadığı soruldu. Buna göre:

• Her iki belediye de yeterli düzeyde olmasa da bahsedilen konularla ilgili eğitim verildiği, personelin gösterdiği zaafa yönelik yer yer bazı yaptırımların uygulandığı görüşlerinde ifade edilmiştir.

• Katılımcılar, ilçelerindeki yerel unsurlarla ne sıklıkla bir araya geldikleri sorusuna, muhtarlar, yerel basın, Kent Konseyi, STK'lar, okul aile birlikleri, üniversiteler, dini kanaat önderleri, siyasi parti temsilcileri ve yerel medya ile belli periyotlarla bir araya geldikleri yönünde cevaplar vermektedirler. Bu tip toplantılara önem verildiği yöneticilerin de erlendirmelerinden anlaşılmaktadır.

• Yöneticilere Kent Konseyi ile ilişkileri, Kent Konseyini belediye olarak destekleyip desteklemedikleri ve Kent Konseyi ile birlikte gerçekleştirilecek herhangi bir projelerinin olup olmadığı soruldu. Buna göre yöneticilerle yapılan görüşmelerde şu hususlar öne çıkmıştır:

• Kent Konseyi başkanlarının zaten belediye yöneticilerinden olduğu, kent konseylerinin kaynak/bütçe ve yer açısından belediyeye bağımlı olduğu; Kent Konseyi faaliyetlerinin belediye birimlerinin faaliyeti gibi algılandığı görülmektedir. Kent konseylerinin toplantı ve organizasyonlarını belediye yöneticileri yapmaktadır. Üyelerinin oluşumunda da belediye bir kurum olarak belirleyici bir role sahiptir. Toplantılara başkan ve ilgili başkan yardımcısı ile müdürlük yetkilileri katılmaktadır. Yılda ortalama iki kez bir araya gelindiği, gündemlerinin de daha çok Kent Konseyi bünyesindeki komisyonların gündemi ve faaliyetleri olduğu ifade edilmektedir.

Belediyelerin kent konseylerine yer ve bütçe açısından destek olduğu ifade edilmektedir. Kent konseylerinin yollarını faaliyet alanları ise ilçeden ilçeye farklılık göstermektedir. Örneğin İli Belediyesi Kent Konseyinde Kadınlar komisyonu, Ümraniye'de ise

gençlik komisyonu daha aktiftir. Ortak projelerde aktif olan bu birimler ile işbirliklerinde gerçekleştirilmektedir (Habitat etkinlikleri çerçevesinde, çeşitli kentler arası projelere, katılımında bulunmaktadır). Her iki belediye başkanları da Kent Konseyi toplantılarına, mazeret olmadığı sürece katıldıklarını ifade etmektedirler. Yöneticilere, ilçelerinde ya da ayan gönüllülerin yetenek ve birikimlerini de erlendirebilecekleri herhangi bir oluşumlarının bulunup bulunmadığı, bu konuda herhangi bir proje geliştirep geliştirmedikleri soruldu. Buna göre:

• İli Belediyesi'nde, ücret almadan gönüllü olarak danışmanlık yapan uzmanların olduğu dile getirilmekte; belediye hizmetlerinin eksik ve aksayan yönlerini bildiren, sorumluluk sahibi ilçe sakinlerinin varlığından söz edilmektedir. Kent Konseyi meclisleri ve hem ehli derneklerine, beceri kursları, yardım faaliyetleri bazı sosyal aktiviteleri gönüllü olarak organize ettikleri, belediye yönetiminin bu faaliyetlere yer ve organizasyon desteğinde bulunduğu da erlendirmelerden anlaşılmaktadır. Ayrıca sokak çocukları, engellilere destek, yardıma muhtaç, kadınlara dönük destekleyici faaliyetler yer almaktadır.

• Ümraniye belediyesinde, bütün bunların yanında, farklı olarak, kurslar, sergiler ve gönüllülerin emeklerinin sergilenmesi için imkan sağlanmaktadır.

• Katılımcılara bazı kurum ve uygulamalar sıralanarak, bu kurum ya da uygulamalardan hangilerinin Türkiye'de belediyecilik faaliyetlerinin şeffaflaştırılmasında ve halkın katılımının sağlanmasında köklü değişimlere neden olabileceği sorusu yöneltildi. Katılımcıların bu çerçevede bunlardan ilk üçünü etki gücüne göre sıralamaları istenmiştir. Buna göre:

Ümraniye'de halkın katılımının sağlanmasında ve belediye faaliyetlerinin şeffaflaştırılmasında köklü değişime yol açacak, soruda ifade edilen uygulamalardan ilk üçü kent konseylerinin yetkilerinin artırılması, bağımsız halk denetçiliği uygulamasına geçilmesi, uluslararası ilke ve sözleşmelerin hayata geçirilmesi, köklü değişime yol açabilecek uygulama ve kurumlar olarak öne çıkartılmaktadır. İli'de ise Kent Konseyi yetkilerinin artırılması, bağımsız halk denetçiliği sisteminin hayata geçirilmesi ve aynı şekilde kamu yönetiminin reformunun etkisi vurgulanmaktadır.

• Katılımcılara önümüzdeki dönemde yerel yönetimlerde katılımçılık ve şeffaflığı arttırmak için teknolojiye dayanan yol ve yöntemlere mi, yoksa vatandaşlar tarafından iletilime dayanan uygulamalara mı ağırlık verilmesinin yerinde olduğu sorusu yöneltildi. Elde edilen cevaplara göre:

Her iki belediyede de belediye yöneticileri, meclis üyeleri ve Kent Konseyi üyelerinin büyük çoğunluğu

halkla do rudan ileti imi kurmanın, ileti im teknolojilerinin sundu u imkanlara ra men önemini korudu u ifade edilmektedir. Teknolojik imkanların sınırlılı ı ve bu alandaki hizmetlerden vatandaşların önemli bir kısmının yararlanmasını engelledi i dile getirilmektedir. Bununla birlikte, e-belediyecilik uygulamalarının i yükünü hafifletti i, zaman kazandırdı ı ve kaynak tasarrufu sağladı ı belirtilmektedir. Katılımcılar, katılım yönüyle vatandaşla ileti ime a ırlık veren yöntemleri, hizmette etkinlik açısından ise e-belediyecilik uygulamalarını öne çıkartmaktadırlar.

V.2. Kent Konseyi Üyeleri

Alan ara tırmasının bir bölümünü, tesadüfi örneklem yoluyla seçilen Kent Konseyi üyeleri ile yapılmı açık uçlu anketler oluşturmaktadır. Türkiye’de Kent Konseyi uygulamasının nasıl hayata geçirildi i; konsey üyelerinin, konularını nasıl algıladıkları ve yerel yönetim otoriteleri ile ili kilerini belirlemeyi amaçlayan bir grup soru, üyelere yöneltilmiştir.

Üyelere, öncelikle konseyden, ilk nasıl haberdar oldukları; üyeli e nasıl karar verdikleri; çalı ma süre ve konuları soruldu. Buna göre: Üyelerin önemli bir kısmı yönetmelik gere i, kamu kurumu, sivil toplum kurulu u ve üniversite gibi kurulu ları temsilen konseye üye olduklarını; di er bir kısmı ise belediye yönetiminin daveti üzerine, konsey üyeli ine seçilmi olduklarını ifade etmişlerdir. Üyelerin büyük bir bölümünün, Kent Konseyinin kurulu undan beri görev yapmasına karar ın; di er bir bölümü ise sonradan konseye katılan üyelere olmaktadır.

• Üyelere, di er üyelerle herhangi bir konuda ihtilaf ya ayıp ya amadıkları ve ihtilafları a mada nasıl bir yöntem izledikleri soruldu. Buna göre: Üyeler çalı malarda bazı küçük ihtilafların ya andı ını; ancak bu ihtilafların, teamül ve tüzük çerçevesinde a ılabildi ini belirtmektedirler. Daha yeni bir kurum olan ve yılda birkaç toplantı yapan kent konseylerinde “teamül”den bahsedilmesi ilginç bir bulgudur. Bunun konseylerin çalı masında belediye yönetiminin etkili olmasının bir yansıması oldu u dü ünülebilir. Genel itibariyle, Kent Konseyi toplantıları üyelere verimli bulunmamaktadır. Dolayısıyla, verimli toplantı leri i olmadığı için ihtilaf ve çatı ma da olmamaktadır. Etkinlikler, daha çok bireysel çabalarla öne çıkmaktadır. Örne in, incelenen örneklerde, daha aktif ve sıklıkla toplanan, i li belediyesi Kent Konseyi kadın meclisinin durumu böyledir.

• Kent Konseyi üyelerine belediye yöneticileri ile bir araya gelip gelmedikleri ve bu görüşmelerde, hangi konuların gündeme geldi i soruldu unda; Ümraniye Kent Konseyi üyeleri zaman zaman belediye yönetiminden brifing talep ettiklerini, ancak Bakan’ın bu talebe her

zaman olumlu yanıt vermedi ini ifade etmektedirler. Genel olarak belediye yönetimlerinin konsey üyelerine bilgi verme konusunda çok istekli olmadığı vurgulanmaktadır. Prosedürel görüşme yapılmamaktadır. Belediye yöneticileri ile Kent Konseyi üyeleri arasındaki görüşme/toplantı sayısı azdır. stisnai olarak, i li Belediyesi Kent Konseyi kadın komisyonu başkan, belediye başkanıyla, protokole başkanlı olmaksızın, sık görüşme yapabildiklerini söylemektedir.

• İlçe belediyesinin Kent Konseyi için ayrılmış bir bütçe ya da finansal bir deste i bulunup bulunmadığı, varsa bunun yeterli olup olmadığı yönündeki soruya ise, katılımcılar genel olarak; kent konseylerinin, ayrı bir bütçesi bulunmadığı ve belediye yönetimlerini de oldukça sınırlı bir bütçeyle, Kent Konseyi faaliyetlerini destekledikleri ifade edilmektedir.

• Belediye ile Kent Konseyinin bugüne kadar ortakla a gerçekle tirdi i bir çalı manın olup olmadığı soruldu unda alınan cevaplardan; kent konseylerinin daha çok istisnai nitelikte görüş bildirdikleri, çalı maların ortak bir projeye dönü mede i, ortak çalı ma olarak ifade edilen konuların istisnai olarak belediye faaliyetlerinin bir uzantısı olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Bir ölçüde i li Kent Konseyinin, belediye ile halk arasında bir tür arabuluculuk rolü üstlendi i görülmektedir.

• Üyelere sonraki dönemde de kent konseylerinde görev almayı dü ünüüp, dü ünmedikleri ve bunun nedeni soruldu. Soruya olumsuz cevap veren üyeler, Ümraniye Kent Konseyinde faaliyetlerin göstermelik olmasını öne çıkarmakta, bu nedenle motivasyonlarının azaldığı belirtmektedirler.

Görü ülen Kent Konseyi üyeleri ço unlukla belediye başkanının daveti ile üyeli e dahil olduklarını beyan etmişlerdir. Aralarında yerel medya mensupları ve kimi sivil toplum örgütlerinin üyeleri bulunmaktadır. Ancak bu kişiler, üyesi oldukları örgütleri do rudan Kent Konseyinde temsil etmemektedirler. Kent Konseyi üyelikleri kendi bireysel kimliklerini temsil etmektedir. Toplantılarda alınan kararlara, sivil toplum örgütlerinin görüşlerini bildirmek suretiyle de il, kendi ahsî kanaatlerini sunarak dahil olduklarını ifade etmektedirler. Buna rağmen sivil toplum örgütlerinin kanaatlerinin dolaylı olarak kent konseylerinin kararlarına yansıdığı ndü ünseler de, bu durum sivil toplumun karar alma süreçlerinde aktör olarak yer almasını kısıtlayıcı bir niteliktedir. Di er taraftan, sivil toplum kurulu larının temsilcileri üyeli e davet edilme yoluyla kent konseylerinde yer aldıkları için, gerçek anlamda sivil toplumun kent konseylerinde temsil edilebilirliği iddiası iyice zayıflamaktadır. Kent Konseyi üyelerinin önemli bir kısmı zaten kamu kesimini temsilen orada bulunmaktayken, sivil toplumu dolaylı yoldan temsil eden kişiler ise başkanın onay verdiği kişilerden olmaktadır. Belediye başkanının kişisel ili kilerinden kaynaklanan

üye seçimleri söz konusudur. Bu durum kent konseylerinin sivil toplumu yerel yönetime dahil etme amacını sekteye u ratmaktadır. Üyelerin önemli bir kısmı gündem21 projesinden haberdar olduklarını beyan ederek, Kent Konseyindeki çalı malarının bu kapsamda yer aldı nı teyit etmi lerdir.

Görü ülen üyelerin ifadelerine göre Kent Konseyinde karar alma süreçlerinde çok fazla ihtilaf ya anmamaktadır. Alınan kararlarda kamu kesimini temsilen atanmı üyelerin belirleyici oldu u görünmektedir. Onlara muhalif olarak karar alınmadı ı görü ülen üyelerin ifadelerinden anla ılabilir. Atanmı üyeler arasında bir ast-üst ili kisi oldu undan dolayı, demokratik bir uzla ma ve tartı ma dengesi sa lanmamaktadır. Kent Konseyinin bütçesi belediyeler tarafından kar ıldı ı için mali bir özerkli i de bulunmamaktadır. Üyelerin ifadelerine göre, Kent Konseyinin uygulamaya koydu u faaliyetler belediyenin yürüttü ü faaliyetler olarak algılanmakta ve hatta o ekilde takdim edilmektedir. Dolayısıyla iktidardaki partinin belediyecilik faaliyeti olarak siyasi tanıtım malzemesi haline gelmektedir.

Kent Konseyinin görü leri ve kararları usul olarak belediye meclisinde görü lülmektedir. Ancak üyelerin bir kısmı bu usulden haberdar de ildir. Bu durum, mevzuatta yer alan ili kinin gerçekleş me düzeyi hakkında olumsuz kanaatler edinmeyi zorunlu kılmaktadır. Kent konseylerinin belediye meclisi ile planlı ve düzenli olarak bir görü me usulü bulunmamaktadır. Ama her iki mecliste bulunan do al üyeler aracılı ıyla, planlı olmayan bir ili kiden bahsedebilmek mümkündür. Kent Konseyi, çalı malarını belediye meclisi ile organik bir ili kisi olmadan sürdürmektedir. Bununla birlikte Kent Konseyi, belediye ba kanı ve onun bürokrasisinin vesayeti altında çalı maktadır.

Görü ülen Kent Konseyi üyeleri, ilçedeki karar alma süreçlerinde en etkin olan ki i ve kurumlara ili kin tablo içerikli soruya verdikleri cevaplarda, a ırlıklı olarak belediye ba kanı, belediye meclisi, kamu kurulu ları ve siyasi partilerin üzerinde durmaktadırlar. Belediye meclisi üyelerinin aynı tabloya ili kin verdikler cevaplarda Kent Konseyi en alt sıralarda yer almaktayken, Kent Konseyi üyelerinin verdikleri cevaplarda Kent Konseyini daha etkin bir konumda algıladıkları görülmektedir. Bu durumu içinde yer aldıkları kent konseylerine ili kin iyimser bir beklenti olarak yorumlamak isabetli olacaktır. Bununla birlikte, belediye meclisi üyeleri arasında ciddi görü ayrılıkları bulunmaktayken, Kent Konseyi üyeleri arasında geni ölçekli bir mutabakattan söz etmek mümkündür. Belediye meclislerinde ciddi muhalif gruplar olu abildi i halde, kent konseyleri farklıla madan uzak bir görüntü arz etmektedirler.

Kent konseylerinin belediyelerden görece özerkli i sa lanmalı ve bünyesindeki kamu kesimi a ırlı ı

azaltılmalıdır. Henüz ba langıç a amasında oldu u için ileriye dönük olumlu beklentilerin gerçekleş ebilmesinin önündeki engellere ra men umut verici özellikleri bulunmaktadır. Sivil toplum kurulu larının daha kapsamlı ve daha derinlemesine katılımı sa landı ında yerel düzeydeki demokratikle me ve gündem21 hedeflerine daha yakla mı bir mekanizma haline gelebilir. Çevre, trafik ve sosyal projeler gibi konulura ili kin politikaların olu turulmasında daha etkin bir hale gelip, farklı kesimlere ait fikirlerin tartı ılıp hayata geçirilmesine imkan veren bir konuma geçirilebilir. Belli alanlarda yürütülen politikaların ilk a ama olarak görü lüüp konu uldu u bir meclis haline gelmesi sa lanmalıdır. Kendisine ait ba ımsız bir bütçeye kavu turulur ve geni kesimlerin katılımına açık hale gelmesi sa lanırsa, kurulu amacına daha uygun bir kurum haline gelmesi mümkündür.

V.3. Belediye Meclis Üyeleri

Genel olarak görü ülen belediye meclis üyeleri son yıllarda yerel yönetimlerin güçlendirilmi ve özerkli inin artmı olmasına kar ın, bunu yetersiz görmektedirler. Yerel yönetimlerin merkezi yönetim kar ısında hala yetersiz bir konumda oldu u dü üncesi üyeler arasında yaygındır. Görü ülen belediye meclisi üyelerinin büyük bir kısmı yerel yönetimlerin daha etkin ve ba ımsız bir konuma gelmesi gerekti i konusunda görü birli i içindedirler. Bunun yanında, bir kaç meclis üyesi merkezi yönetimin objektif, siyasi kayırmacılıktan uzak bir tutum içinde oldu unu dü ünmektedirler. Ayrıca denetim açısından merkezizetçili in devamının yararlı oldu u yönünde görü bildirmi lerdir.

Üyeler arasında yerel yönetimlerin, yerel sorunları daha iyi tespit edebilecek olması konusunda yaygın bir kanaat bulunmaktadır. Özellikle sosyal yardım ve kültürel faaliyet alanlarında yerel yönetimin alternatififsiz oldu u konusunda bir fikir birli i mevcuttur.

Üyeler açısından yerel yönetimlerin güçlenmesi, hem yönetimde etkinli in artması, hem kırtasiyecilik ve bürokrasiden kaynaklanan zaman ve kaynak israfının giderilmesi, hem de demokratikle me açısından önemlidir. Bunun yanında, yerel yönetimden kaynaklanabilecek denetim ve kayırmacılık gibi kimi zaafaların giderilmesi için de bir takım önlemler hayata geçirilmelidir. Bu önlemler konusu ilerleyen bölümlerde tekrar ele alınacaktır. Bu genel yakla ımlara paralel olarak meclis üyelerine sorulan sorulara alınan cevaplar a a ıda özetlenmektedir:

- Meclis üyeleri, Halkın yerel yönetimlere katılımını sa layan araçlardan en etkilileri olarak referandum, halk toplantıları ve hizmet masası uygulamalarının tercih etmektedirler. Ancak, referandum kullanıldı ı zamanlarda do rudan yönetim ilkesinin en etkin yolu olsa da, uygulama içerisindeki payı oldukça

düük görülmektedir. Beyaz masa uygulamalarının ne ölçüde yönetime katılım niteli i ta idı ı da üzerinde durulması gereken bir konudur. Ço unlukla vatandaşların ahsi sorunlarının ve ikayetlerinin çözüme kavuşturuldu u ve bu yönüyle ba arılı bulunmakla birlikte, yönetime katılım ve denetleme niteli i oldukça zayıftır. Ki ilerin beyaz masalara ba vurma amaçları yönetimi denetlemek veya yönetime katılmaktan uzaktadır. Halk meclisleri ve benzeri toplantıların ise, belediyenin faaliyetlerini tanıtmaya ve siyasi beklentilerle hareket etme riskini üzerinde ta ıtmaktadır. Siyasal katılım ve denetleme kültürünün gelişmedi i, e itim seviyesinin düük oldu u yerlerde bu tür mekanizmaların i lerlik kazanması güçlenmektedir. Yine de, halkın do rudan yetkililerle görü ebildi i bu tür toplantılar belli ölçülerde katılım imkanı ta ıtmaktadır.

- Bunun yanı sıra, belediye meclisi üyelerinin Kent Konseyine üphe ile baktıkları, efektif olmayan bir kurum olarak gördükleri gözlemlenmektedir. Bu kanaatin objektif tarafları da bulunmakla birlikte, belediye meclisi di nda yetkileri bulunan bir ba ka kurumun ortaya çıkma sıcak bakmadıkları da söylenebilir. Merkezi yönetim yetkilerinin yerel yönetimlere aktarılmasını talep eden belediye meclisi üyeleri, yereldeki yetkilerin de sadece kendilerinde toplanmasını talep ederek bir çeli kiyi ortaya koymaktadırlar. Oysa kent konseylerinin güçlendirilmi yapısı, yerel yönetimi genişletme ve denetleme imkanı yaratacaktır. Kent Konseyi gibi kurumlar, yerel düzeydeki siyasal katılımın derinleşmesi, sivil toplum örgütlerinin yönetime katılımı, yerel unsurların demokratik düzlemde diyalog tesis edebilmelerinin önünü açabilecek bir uygulama olarak geliştirilmesi gerekmektedir. Yerel yönetimlerin yerle ik aktörleri olan belediye meclisi üyelerinin kent konseylerinin gelişmesine olan üpheli yaklaşımları, yerel iktidar gücünü paylaşmak istememelerinin yanı sıra, ço ulculu a ve geniş kapsamlı katılıma karşı gösterilen direncin i areti olarak yorumlanabilir.

- Genel olarak, belediye meclisinin merkezi yönetim kararlarında demokrasi talebinde bulunmasına karşın, ilçe sakinlerinin ve yerel unsurların demokratik katılımına imkan verecek mekanizmalar kararlarında isteksiz oldukları gözlemlenmektedir.

- Katılımcıların yanıtlarına göre, karar alma süreçlerinde en etkin ki i ve kurumlar sıralamasında belediye başkan en üst sırada yer almaktadır. İkinci sırada belediye meclisi, üçüncü sırada belediye bürokrasisi ve dördüncü sırada siyasi partiler yer almaktadır. Yerel yönetimin de bu şekilde kendi içerisinde merkeziyetçi bir yapı barındırdığını gözlemlenmektedir. Meclis üyelerinin, meclisin yetkilerinin artması karşısında bu yetkinin hayata geçirilemedi i yönündeki ikayetlerini de bu kapsamda değerlendirilebilir. Belediye meclisinde muhalefetin denetleme yetkileri kısıtlı oldu u için,

kararlar iktidar grubu lehine hızlı bir şekilde çıkmaktadır. Diğer taraftan, belediye başkanının meclise olan üstünlü ü de yereldeki siyasi iktidarın denetim sorununu göstermektedir. Üyeler arasında, belediye başkanının tek başına aldığı kararların geniş hacimli oldu u, daha fazla kararın meclis onayından geçmesi gerekti i görü ü hâkimdir.

- Belediye bürokrasisinin ardından, en etkili kurum olarak gösterilen siyasi partiler seçene i, aslında iktidar partisini i aret etmektedir. Onun di ndaki siyasi partilerin yönetimdeki etkinlikleri kast edilmemektedir. Bu da yine yönetimdeki etkinli in tek merkezli politik bir yapıya dayandığını, ço ulculu a çok fazla imkan tanımadığını göstermektedir. Ulusal iktidardaki siyasi partinin yerel yönetim üzerindeki tekelle meci temayülü, merkezi otoritesinin bir ba ka kanaldan dolayı olarak yerel yönetimler üzerindeki etkisini göstermektedir.

- Katılımcılar, belediye meclisinin yetkilerinin artırılması olmasına karşın a ırlıklı olarak hala yeterli olmadığı yönünde görü bildirmektedirler. Bunun yanında meclisin yetkilerinin düzenleme bazında yeterli oldu unu dü ünlenenler de olmakla birlikte, aynı ki iler ço unlukla bu yetkilerin kullanılmadığı ndan ikayet etmektedir. Özellikle muhalefet üyeleri, meclisin artan yetkisine rağmen, meclis içerisinde denetim imkanlarının yeterli düzeyde i lerlik kazanamadığını söylemektedir. Meclis komisyonlarının i lerli i zayıftır. Konular yeterince görü ülmeden, üyeler görü ülen konuları etraflıca inceleme ansız bulamadan oylamaya geçmek durumunda kalıyor. Belediye meclisinin artan yetkilerine ve sorumluluklarına paralel olarak, denetim mekanizmalarının yeterli oranda artırılmadığı mü ahede edilmektedir. Buna sebep olarak, belediye yöneticilerinin halkın seçimleriyle i ba ma gelmi olması gösterilmektedir.

- Yerel yönetimlerde halkın karar alma süreçlerine katılımı son derece kısıtlı bir düzeyde gerçekleşmektedir. Kendileriyle görü ülen belediye meclisi üyeleri, bu sonucu iki farklı nedene ba lı olarak iki ayrı kategoride de erlendirmektedirler. Birincisi, halkın karar alma süreçlerine katılma konusundaki isteksizli didir. İkinci neden ise, yönetim yapısının halkın katılımına imkan verecek nitelikte olmayı ve yöneticilerin katılıma çok fazla açık olmayı ıdır.

- Üyeler, Türkiye’de yönetimin sürekli ayrıcalıklı ki ilere has bir alan olarak algılandığı görü ündedirler. Sıradan halk, resmi kurumlara yalnızca halledilmesi gereken ahsi i leri için mecburiyetten dolayı gitti ini dü ünmektedir. Başka bir deyi le, insanlar resmi dairelere i lerinin dü mesini istememektedir. Kamu görevlilerinin resmi i ler dolayısıyla vatandaşla bugüne kadarki sürdürdü ü ili ki ekli de, vatandaşın kafasındaki olumsuz “idare” algısını peki tirmi tir. Yine de,

vatandaşların kamu kuruluşları arasında en rahat şekilde iletişim kurdukları yerler belediyelerdir.

V.4. Vatandaş Anketi

V.4.1. Katılım Profili

Her iki ilçede tesadüfî örneklem metodu uygulanarak yapılan ankete İli ilçesinde 163, Ümraniye ilçesinde ise 239 katılım gerçekleştirilmiştir. Örneklem belirlenirken amaçta görülecek üzere cinsiyet ve oturulan mahalle arasında dengeli bir dağılıma özen gösterilmiştir, bunun dışında tesadüfî örneklem korunmuştur. Yaş, cinsiyet ve medeni durum açısından katılım profiline bakıldığında katılımcıların yaş aralığı 25-34 yaş aralığındaki katılımcılar olmaktadır, bunu 35-44 yaş aralığındaki katılımcılar izlemektedir. Katılımcılar genellikle orta yaş kuşağından gelmektedirler. Bu nispi yaş aralığındaki katılım profili açısından yaş grupları arasında dengeli bir dağılıma ulaşılmıştır. Belirtilenler gibi cinsiyet konusunda dengeli bir dağılım gözlemlendiğinden her iki ilçede de katılımcıların cinsiyete göre dağılımları yarı yarıyadır. Katılımcıların büyük çoğunluğu evli kişilerden oluşmaktadır.

Tablo.2. Katılımcıların Yaş, Cinsiyet ve Medeni Durum Açısından Dağılımı

YAŞ				
	İLİ		ÜMRANİYE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
18 – 24	28	17,2	43	18,0
25 – 34	45	27,6	70	29,3
35 – 44	33	20,2	58	24,3
45 – 54	26	16,0	38	15,9
55 ve üzeri	31	19,0	30	12,6
Toplam	163	100,0	239	100,0

CİNSİYET				
	İLİ		ÜMRANİYE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Erkek	83	50,9	119	49,8
Kadın	80	49,1	120	50,2
Toplam	163	100,0	239	100,0

MEDENİ DURUM				
	İLİ		ÜMRANİYE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Evli	125	76,7	167	69,9
Bekâr	32	19,6	66	27,6
Dul	3	1,8	5	2,1
Boşanmış	3	1,8	1	0,4
Toplam	163	100,0	239	100,0

Katılımcıların ilçelerdeki mahallere göre dengeli olarak dağılımına özen gösterilmiştir. Sayısal veriler

değerlendirildiğinde İli'de %25-34, Ümraniye'de %42-39 aralığında bir dağılım söz konusudur. Katılımcıların büyük çoğunluğu çocuk sahibidir. İli'de %74,2, Ümraniye'de %69,8 çocuk sahibidir. Gerek İli'de, gerekse Ümraniye'de katılımcıların aile üyesi olarak çocuk sahibi bireyler olmaktadır, çocuk sayısı bakımından her iki ilçede benzer bir dağılım olduğu görülmektedir.

Tablo.3. Gelir Gruplarına Göre Katılımcıların Dağılımı

	İLİ		ÜMRANİYE	
	Fr. (n)	Yüzde (%)	Fr. (n)	Yüzde (%)
Alt gelir grubu	36	22,2	116	53,7
Orta gelir grubu	111	68,5	92	42,6
Üst gelir grubu	15	9,3	8	3,7
Toplam	162	100,0	216	100,0

Ümraniye ve İli'de katılımcıların aile üyesi olarak aylık ortalama 901-2000TL arasındaki gelir grubuna sahip kişiler olmaktadır. Genel olarak İli'de katılımcılar daha yüksek gelir gruplarına mensup kişilerdir. Buna karşılık ev sahipliği oranlarına bakıldığında iki ilçe arasında belirgin bir farklılık görülmemektedir. Gelir yapısındaki farklılıkların yanı sıra ev sahipliğinde benzer bir farklılığın görülmemesinin en önemli nedeni her iki ilçedeki emlak piyasasının benzer özellikler taşımasıdır.

Her iki ilçede de katılımcıların büyük çoğunluğu sosyal güvenceye sahip kişilerdir. İli'de katılımcıların %28'i, Ümraniye'de ise %25'i herhangi bir sosyal güvenlik sistemine bağlı bulunmadıklarını ifade etmişlerdir. Her iki ilçede, katılımcıların büyük bir çoğunluğu SGK'lıdır. Katılım profilinin yaş aralıklı olarak ücretli çalışanlardan oluştuğu belirtilebilir.

Genel olarak katılım profiline bakıldığında orta-geçer yaş grubundan, ücretli, genellikle özel sektörde çalışan, aile üyesi olarak kendi evinde oturan, 1 ila 3 arasında çocuk sahibi katılımcıların ana grubu olmaktadır. İli'de üst gelir grubundan katılımcıların sayısı Ümraniye'ye göre yüksektir. Ancak ev otomobil sahipliği gibi diğer kriterler göz önüne alındığında; her iki grup arasında belirgin bir gelir farklılığından bahsetmek güçtür.

V.4.2. Demokrasi Algılaması

İli ve Ümraniye'de uygulanan ankette bir grup sorusu vatandaşların demokrasi-yerel yönetim ilişkisine bakış açılarını belirlemek amacıyla oluşturulmuştur. Bu çerçevede öncelikle yerel düzeyde bir demokratikleşmenin merkezi yönetim düzeyinde de demokratikleşmeyi beraberinde getirip getirmeyeceği sorusu katılımcılara yöneltildi.

Her iki ilçede de katılımcıların, Tablo.4'te görüldü ü gibi, bu iki olgu arasında paralellik kurdukları görülmektedir. Yine katılımcıların büyük bir kısmı, Tablo.5'te görüldü ü gibi, yerel yönetimler düzeyinde katılım uygulamalarının geni letilmesinin, demokratikle me düzeyini arttıracağı yönünde görüş belirtmektedirler.

Tablo.4. Merkezi –Yerel Yönetim Demokratikle me li kisi (Türkiye’de yerel yönetim demokratikle irse merkezi yönetim de demokratikle ir mi?)

	L			ÜMRAN YE		
	Fr. (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)	Fr. (n)	Yüzde (%)	Geçerli Yüzde (%)
Evet	149	91,4	94,9	164	68,6	91,1
Hayır	8	4,9	5,1	16	6,7	8,9
Fikrim yok	157	96,3	100,0	180	75,3	100,0
	6	3,7		59	24,7	
Toplam	163	100,0		239	100,0	

Tablo 5. Yerel Yönetimlere Katılım Demokrasi li kisi (Halkın yerel yönetimlere katılımı demokratikle me düzeyini artırır mı?)

	L		ÜMRAN YE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Evet	148	93,7	203	93,1
Hayır	10	6,3	15	6,9
Toplam	158	100,0	218	100,0

V.4.3. Katılım Algılaması

Yukarıdaki bulgular ilk bakı ta demokratikle meye dönük bir katılımı talep eden ve bu yöndeki süreçleri izleyen bir profil izlenimi verse de katılım algılamasını belirlemek üzere yöneltilen sorulardan elde edilen veriler bu ekilde bir ili kinin hemen kurulamayacağı göstermektedir. Öncelikle bir yerel yönetimin başarı derecesinin de erlendirilmesinde katılımcılar demokratik katılım süreçlerinden çok, hizmette etkinli e ili kin süreçleri önemsemektedirler. Öncelikle katılımcılara yerel yönetim süreçlerinde hangi ki i, grup ve kurumları etkili buldukları sorusu yöneltilmiştir.

İlçedeki karar alma süreçlerinde etkili görülen ki i, kurum ve gruplar sıralamasında; belediye başkan, belediye bürokrasisi ve yöneticileri ilk iki sırayı payla maktadır. Kent Konseyi konusunda bilgi sahibi olmadıklarını gördü ümüz katılımcıların, bu soruda, Kent Konseyini, üçüncü sırada etkili bir kurum olarak görmeleri ilginçtir. Bu ara tırma yapılırken soruların yönlendirici bir etkisi olarak yorumlanabilir. Ancak etkili ki i, kurum ve gruplar profilinde yürütmeden sorumlu birimlerin öncelendi i sonucu çıkarılabilir [27].

Yerel yönetimlerin de erlendirilme ölçütlerine ili kin soruya verilen yanıtlardan edinilen bulgulara göre;

kaliteli hizmet, effaf da ıtım ve adil kaynak kullanımı de erlendirme ölçütlerinde ilk üç sırayı almaktadır. Dikkat çekici bir bulgu olarak katılımcılık ve demokratik yöntemler de erlendirme ölçütü olarak geri planda kalmaktadır. Halkın yerel yönetimler düzeyinde katılım düzeyi konusunda da a ırlık katılmıyor, ya da kısmen katılıyor ıklarında yo unla maktadır [27].

Tablo.6. Halkın Yerel Yönetimlere Katılım Düzeyi De erlendirmesi

	L		ÜMRAN YE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Hiç katılmıyor	2	1,2	39	18,9
Katılmıyor	64	39,5	71	34,5
Kısmen katılıyor	49	30,2	68	33,0
Katılıyor	43	26,5	28	13,6
Tamamen katılıyor	4	2,5	-	-
Toplam	162	100,0	206	100,0
Ortalama	2,90 Puan		2,41 Puan	

Tablo.7. Katılım Uygulamalarından Memnuniyet Derecesi

	L		ÜMRAN YE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Hiç memnun de ilim	19	11,7	19	8,2
Memnun de ilim	47	28,8	71	30,5
Kısmen memnunum	28	17,2	29	12,4
Memnunum	22	13,5	39	16,7
Çok memnunum	47	28,8	75	32,2
Toplam	163	100,0	233	100,0
Ortalama	3,19 Puan		3,34 Puan	

Katılımcıların ya adıkları ilçedeki katılım uygulamalarından memnuniyet derecesi de, Tablo.7’de görüldü ü gibi, Tablo.6’yı tamamlamaktadır. Burada da seçenekler arasında da ınık bir profil ortaya çıkmaktadır.

Tablo.8. Katılımcıların Belediye ye ikayet ya da Talep letme Profili

	L		ÜMRAN YE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Hayır, iletmedim	68	54,4	109	69,0
Evet, ilettilim	57	45,6	49	31,0
Toplam	125	100,0	158	100,0

İ li belediyesinde, katılımcıların yarısından fazlası, Ümraniye’de ise yaklaşık %70’i belediyeye herhangi bir ikayet ya da taleple ba vuru yapmadıklarını belirtmektedirler (Tablo.8).

Benzer ekilde katılımcılar ikayet ve taleplerini a ırlıklı olarak ileti im araçları yolu ile ya da bizzat ilgili

birime ba vurarak belediyeye iletmektedirler. Muhtarlıklar, sivil toplum örgütleri ve Kent Konseyi gibi kurumsal kanallar veya e-belediye uygulamalarını talep ve ikayet ileme kanalı olarak kullanma e ilimi zayıftır (bkz. Tablo.12).

Tablo.9. Taleplerin Kar ılanma Derecesi

	L		ÜMRAN YE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Hiç memnun de ilim	15	26,8	22	44,9
Memnun de ilim	10	17,9	8	16,3
Kısmen memnunum	8	14,3	-	-
Memnunum	19	33,9	17	34,7
Çok memnunum	4	7,1	2	4,1
Toplam	56	100,0	49	100,0
Ortalama	2,77 Puan		2,37 Puan	

Belediyeye talep ve ikayetlerini ileten katılımcıların memnuniyet derecesine bakıldı nda, ba vuru yapanların yakla ık yarısını olu turdu u görülmektedir (Tablo.9). Katılımcılar, yalnızca taleplerini belediyeye ileme yönünde dü ük bit katılım sergilememekte, benzer ekilde kendilerine açık bulunan toplantılara da dü ük düzeyde bir katılım göstermektedirler. Belediyenin halka açık toplantılarına katıldı nını ifade edenlerin oranı (Tablo.10), i li'de %5,6'yı, Ümraniye'de %3'ü bulmaktadır.

Tablo.10. Belediye Toplantılarına Katılım Profili

	L		ÜMRAN YE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Hayır	152	94,4	226	97,0
Evet	9	5,6	7	3,0
Toplam	161	100,0	233	100,0

Tablo.12. Belediye Talep ve ikayet Etme Yolları

	L Baz: 163 Ki i			ÜMRAN YE Baz: 239 Ki i		
	Frekans (n)	Cevapların Yüzdesi (%)	Deneklerin Yüzdesi (%)	Frekans (n)	Cevapların Yüzdesi (%)	Deneklerin Yüzdesi (%)
Telefon, fax, e-mail v.b. yollarla	42	24,1	25,8	74	27,0	31,0
Kendim ilgili birimlere gidiyorum	40	23,0	24,5	71	25,9	29,7
Muhtarlıklar, sivil toplum örgütleri, Kent Konseyi aracılı ıyla	31	17,8	19,0	14	5,1	5,9
Ki isel ili kilerim aracılı ıyla belediyeye ula maya çalı ıyorum	9	5,2	5,5	2	0,7	0,8
E-belediyecilik,e-bilgi edinme gibi yollarla	9	5,2	5,5	16	5,8	6,7
Halk günleri, halk toplantılarına katılarak	4	2,3	2,5	2	0,7	0,8
Zabıta	1	0,6	0,6	1	0,4	0,4
Hiçbiri	38	21,8	23,3	79	28,8	33,1
Cevap yok				1	0,4	0,4
Toplam	174	100,0		274	100,0	

*Birden çok cevap alınmı tır.

Belediye meclis üyeleri ile bira araya gelme, görü me oranları da dü ük seviyede kalmaktadır. 402 katılımcı arasında bu soruya olumlu cevap verenlerin sayısı 71'i bulmaktadır [27]. i li ilçesinde bu katılımcıların yarısından fazlası ayda bir kere görü tüklerini ifade ederken, Ümraniye'de bu üç ayda bir görü meye gerilemektedir (Tablo.11).

**Tablo 11. Meclis Üyeleri ile Görü me Sıkl ı
(Bu soru, ilçe belediyesinde meclis üyeleri ve halkın bir araya geldi ini belirtenlere sorulmu tur.)**

	L		ÜMRAN YE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Ayda bir kere	21	53,8	13	34,2
15 günde bir kere	8	20,5	2	5,3
Üç ayda bir kere	5	12,8	21	55,3
Haftada bir kere	3	7,7	-	-
Yılda bir kere	2	5,1	-	-
Altı ayda bir kere	-	-	2	5,3
Toplam	39	100	38	100

Tablo.12'de görüldü ü gibi, katılımcılar arasında belediyeye ikayet ve talep ileme e ilimi dü ük, talep iletenler içinde de kurumsal ya da e-belediyecilik uygulamalarına ba vuranların sayısı oldukça sınırlıdır. Belediyeye talep ve ikayetlerini de i ik araçlarla ileten katılımcıların memnuniyet derecesine bakıldı nda, Tablo.10'da görüldü ü gibi, süreçlerden memnuniyetini dile getirenlerin sayısı, ba vuru yapanların yakla ık yarısını olu turdu u görülmektedir. Bu da toplam katılımcı sayısının yakla ık %13'üne kar ılık gelmektedir.

Ba langıçta demokratikle me ile yerel katılım arasında yakın bir ili ki kuran bir katılımcı profili ile kar ıla ılmasına ra men, ayrıntıya inildikçe bu tablonun farklılı tı ı görülmektedir. Öncelikle hizmet etkinli i temelinde belediyeyi de erlendirme ölçütü, katılım uygulamalarının oldukça ilerisindedir. Ba ka bir ifade ile katılımcılar kendilerine etkin hizmet veren bir yerel yönetim anlayı ına sıcak bakarken, karar alma süreci içinde bulunmayı fazla önemsememektedirler. çeride olmadan çıktılara göre de erlendirme e ilimi katılımcılar arasında güçlüdür. Bu duruma paralel olarak katılım kanallarını, talep iletmekte aktif bir biçimde kullanmamakta, kendilerine açık toplantılara katılım göstermemekte, yerel otoritelerle sınırlı düzeyde bir ileti ime sahip bulunmaktadırlar.

V.4.4. Kent Konseyleri Algılaması

Belirtildi i gibi Kent Konseyi uygulaması yerel yönetimlerde effafılı ı artırmada ve karar alma süreçlerine katılımı sa lamada etkili bir yöntem olarak yönetim sistemimiz içine alınımı bir kurumdur. Dolayısıyla konseylerin yerel yönetim süreçleri içinde karar alma uygulamasına katılım kanalı olu turaca ı halkın bu kurum hakkında bilgi düzeyi ve algılaması önem kazanmaktadır. Katılımcılara Kent Konseyini daha önce duyup duymadıkları soruldu unda büyük bir ço unlukla böyle bir kurumdan haberdar olmadıklarını belirtmi lerdir (Tablo.13). Bu profil, kent konseylerinin asıl ula ması gereken gruplar açısından yeterince tanınmadı ı ya da tanıtılmadı ını göstermektedir.

Tablo.13. Kent Konseyinden Haberdar Olma Oranları

	L		ÜMRAN YE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Hayır, duymadım	143	87,7	210	89,0
Evet, duydum	20	12,3	26	11,0
Toplam	163	100,0	236	100,0

Kent Konseyini daha önce hiç duymadı ını belirten katılımcıları, bu ifadenin neyi ifade edebilece i yönündeki soruya verdikleri cevaplar dikkate alındı ında a ırlıklı olarak halkın katılımını sa layacak bir yapı olarak algılandı ı görülmektedir. Bu profil tanıtım sorununun varlı ını peki tirmektedir.

Kent Konseyinin varlı ından haberdar olan katılımcılar, a ırlıklı olarak bu kurumdan, kom uları, sosyal çevreleri ya da medya kanalı ile haberdar olduklarını belirtmektedirler (Tablo.15). Bir yerel katılım birimi olmasına ra men, yerel yönetim örgütleri kanalı ile Kent Konseyinden haberdar olanların sayısı oldukça sınırlı kalmaktadır (toplamda 8 ki i).

Tablo.14. Kent Konseyini Algılama Profili

	L		ÜMRAN YE	
	Fr. (n)	Yüzde (%)	Fr. (n)	Yüzde (%)
Yerel yönetimlere halkın katılımını sa layacak bir yapı olabilir	96	67,1	63	35,6
Belediyeye ait bir birim olabilir	23	16,1	58	32,8
Bir dernek olabilir	12	8,4	11	6,2
Devletin bir kurumu olabilir	12	8,4	45	25,4
Toplam	143	100	177	100

Tablo.15. Kent Konseyinin Varlı ından Haberdar Olma Kanalı (Kent Konseyini duydu unu belirtenlere sorulmu tur.)

	L		ÜMRAN YE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Kom ularımdan, sosyal çevremden	10	50,0	6	21,4
Gazete, radyo ve televizyonlardan	6	30,0	10	35,7
Arkada larımdan	3	15,0	3	10,7
Belediyeden	1	5,0	5	17,9
İçedeki Kent Konseyi faaliyetlerinden	-	-	2	7,1
Cevap yok	-	-	2	7,1
Toplam	20	100,0	28	100,0

Tablo 16. İlçelerinde Kent Konseyi'nin Varlı ından Haberdar Olanlar (Konseyi duydu unu belirtenlere sorulmu tur.)

	L		ÜMRAN YE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Evet, var	8	66,7	8	80,0
Hayır, yok	4	33,3	2	20,0
Toplam	12*	100	10**	100

*Bu soruya 8 ki i yanıt vermemi tir.

**Bu soruya 16 ki i yanıt vermemi tir.

Kent konseylerinin varlı ından haberdar olanların yakla ık üçte ikisi, kendi ilçelerinde Kent Konseyi kuruldu undan habersizdirler (Tablo.16). İlçelerinde Kent Konseyi oldu undan haberdar olanların da dörtte biri Kent Konseyi çalı malarından haberdar olmadıklarını belirtmi lerdir (Tablo.17). Ba ka bir ifadeyle, ilçe düzeyinde Kent Konseyi uygulamasından haberdar olan ve bu uygulamayı belli düzeyde takip ettiklerini dile getirenlerin sayısı tüm örneklem içinde yalnızca 12 ki idir. Belediye ve Kent Konseyi i birli i ile gerçekleştirilen projelerden haberdar olanların sayısı ise sadece 4 ki idir (Tablo.18).

Tablo.17. İçe Kent Konseyinin Faaliyetlerinden Haberdar Olanlar (Bu soru, ilçede Kent Konseyi oldu unu belirtenlere sorulmu tur.)

	L		ÜMRAN YE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Evet, oluyorum	5	62,5	7	87,5
Hayır, olmuyorum	3	37,5	1	12,5
Toplam	8	100,0	8	100,0

Tablo.18. Belediye-Kent Konseyi birli i le Gerçekle tirilen Projelerden Haberdar Olma (Bu soru, ilçede Kent Konseyi oldu unu belirtenlere sorulmu tur)

	L		ÜMRAN YE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Hayır	4	66,7	1	33,3
Evet	2	33,3	2	66,7
Toplam	6*	100,0	3**	100,0

* Bu soruya 2 ki i cevap vermemi tir.

** Bu soruya 5 ki i cevap vermemi tir.

Halka en yakın kanallar olaca ı dü ünülen kent konseylerine yönelik algılama ve katılım düzeyi bir önceki bölümde ortaya çıkan profil ile örtü mektedir. Kent Konseyleri'nde bilgi sahibi olanların oranı dü üktür. Kent Konseyi'nin çalı malarını takip edenlerin sayısı ise birkaç ki iyi geçmemektedir. Yerel otoriteler ile halk arasında bir ileti im ve tanıtım sorunun oldu u ayrıca bu bölümde elde edilen verilerle somut bir biçimde ortaya çıkmaktadır.

V.4.5. Gönüllü Katılım

Belirtildi i gibi, yerel yönetimler demokratikle me ili kisinin belirleyici niteliklerinden biri, yöneti im ilkesinin de bir sonucu olarak, yerel kamu hizmetlerinin verilmesinde ve etkinli in sa lanmasında vatandaşların yönetim ve uygulama süreçlerine gönüllü olarak katılımlarının sa lanmasıdır. Bu kapsamda katılımcılara kendi ilçelerinde katılabilecekleri herhangi bir gönüllü faaliyet olup olmadı ı sorusu yöneltildi (Tablo.19).

Tablo.19. Katılım Gösterilen Gönüllü Faaliyet Olup Olmadı ı

	L		ÜMRAN YE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Hayır	107	75,4	154	81,5
Evet	35	24,6	35	18,5
Toplam	142	100,0	189	100,0

Her iki ilçede de katılımcılar çevrelerinde böyle bir faaliyetin bulunmadı ını yo unluklu olarak belirtmektedirler. Herhangi bir dü ünçe belirtmeyenlerin sayısı da dikkate alındı ında bu tip uygulamaların ve buna katılımın henüz yaygınlık kazanmadı ı söylenebilir.

Buna kar ılıklı katılımcılar ilçelerinde böyle bir faaliyete gönüllü olarak katılabileceklerini belli bir a ırlıkla ifade etmektedirler (Tablo.20). Soruya cevap vermeyenlerle birlikte Tablo.20 de erlendirildi inde özellikle Ümraniye'de konuya ilgisiz olan ki ilerinin sayısı toplam katılımcıların yarısına ula maktadır. Di er bulguların i aret etti i gibi burada da effalık ve katılma uygulamaları açısından yerel otoritelerden kaynaklanan so ukluk ve halktan kaynaklanan ilgisizlik olmak üzere iki yönlü bir negatif ili kinin oldu u ortaya çıkmaktadır. Aynı ekilde (Tablo.21'de görüldü ü gibi) katılımcıların büyük ço unlu u, soruya cevap vermeyenlerle birlikte de erlendirildi inde, ilçelerinde halk günü, halk toplantısı veya mahalle toplantısı adı altında bazı etkinliklerin yapılmadı ını belirtmekte ya da bu etkinliklerden habersiz bulunmaktadırlar.

Tablo.20. Gönüllü Faaliyetlere Katılım ste i

	L		ÜMRAN YE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Evet	105	66,9	104	51,2
Hayır	52	33,1	99	48,8
Toplam	157	100,0	203	100,0

Tablo.21. İlçede Halk Günleri, Halk Toplantıları ya da Mahalle Toplantıları Yapılıp Yapılmadı ı

	L		ÜMRAN YE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Evet, oluyor	82	67,2	111	64,5
Hayır, olmuyor	40	32,8	61	35,5
Toplam	122	100,0	172	100,0

i li ilçesinde katılımcılar belediyelerinin kamuoyu ara tırması yaptırdı ını belli bir yo unlukla ifade etmektedirler. Ümraniye'de ise büyük bir ço unluk bu tür ara tırmaların ilçelerinde yapılmadı ını ifade etmektedirler (Tablo.22). Bu konuda i li daha iyi bir profil sergilemekle birlikte, katılımcıların yarıya yakınının soruya olumsuz cevap vermeleri altı çizilmesi gereken bir bulgudur.

Tablo 22. Belediyenin Kamuoyu Ara tırması Yaptırıp Yaptırmadı ı

	L		ÜMRAN YE	
	Frekans (n)	Yüzde (%)	Frekans (n)	Yüzde (%)
Evet, yapıyor	86	55,1	34	14,8
Hayır, yapmıyor	70	44,9	196	85,2
Toplam	156	100	230	100

V.4.6. Öneri Profili

Her iki ilçede vatandaşlara yönelik olarak gerçekleştirilen ankette katılımcıların önerilerini ortaya koymayı amaçlayan sorulara da yer verilmiştir. Bu çerçevede katılımcılardan öncelikle yerel yönetimlerde katılımcılığı ve şeffaflığı artırmak için doğrudan iletime dayanan yöntemlerin mi, e-belediye yöntemlerinin mi yararlı olacağı konusunda görüşleri istenmiştir.

Tablo.23. Yerel Yönetimlerde Katılımı ve Şeffaflığı Artırma Yöntemi

	L		ÜMRAN YE	
	Fr. (n)	Yüzde (%)	Fr. (n)	Yüzde (%)
Mahalle meclisleri, sivil platformlar gibi vatandaşlarla doğrudan iletime dayanan yöntemler	137	84,0	212	91,8
E-belediye, e-devlet gibi teknolojiye dayanan yöntemler	26	16,0	19	8,2
Toplam	163	100	231	100

Tablo.23'te görüldüğü gibi, katılımcıların büyük bir çoğunluğu doğrudan iletime dayanan yöntemleri tercih etmektedirler. Sorunlarını belediyeye iletmekte telefon, faks gibi araçları kullanmayı tercih eden, iletime dayalı kurumlara etkili bir katılım sergilemeyen katılımcıların böyle bir tercihi öne çıkarması ilginç bir bulgudur (Karşılaştırma için bkz: Tablo.9).

Katılımcılara yine katılımcılığın ve şeffaflığın artırılmasında hangi kurum ve uygulamaların etkili olacağı sorusu yöneltildi. İlçe ilçesinde bağımsız halk denetçisi (Yerel Ombudsman), belediyelerin bağımsız kurullar tarafından denetlenmesi ve e-iletime dönük uygulamaların ilk üç sırayı almaktadır. Kent Konseyinin yedinci sırada gelmesi dikkat çekicidir [27].

Ümraniye'de ise yine bağımsız halk denetçisi kurumunu öne çıkartılırken, e-iletime uygulamaları ve yargı denetimi ikinci ve üçüncü sırada en çok vurgulanan tercihlerdir. Burada da Kent Konseyi altıncı sırada vurgulanmaktadır.

Her ne kadar genel anlamda demokrasi, katılım gibi kavramlar konusunda olumlu bir tutum sergilense de elde edilen veriler algılama ve pratik düzeyinde katılımcıların süreçlere dahil olmak noktasında bir

isteklilik içinde bulunmadıklarını göstermektedir. Kararlara katıldıkları ve kendileri tarafından denetlenen bir yerel yönetim süreci yerine yargı gibi, kamu denetçisi gibi denetleyici otoritelerin yerel yönetim süreçlerinde belirleyici olmalarını tercih etmektedirler.

VI. SONUÇ

Çalışmanın temel konusu olan katılım olgusuyla ilgili alan araştırmasından elde edilen bulgular incelendiğinde, Türkiye'de yerel yönetimler düzeyinde katılımcı demokrasi düşüncesinin, özellikle uygulamada aşamada henüz kayda değer bir gelişme gösteremediğini ifade edilebilir. Öte yandan, tüm siyasal katılım yöntemlerini kamu görevlileri ile kamuoyu arasındaki ilişkiler olarak görülürse; yönetimde açıklığı sağlayacak bir kurumsallaşmaya gidilmeden toplumun her kesimini kapsayan katılımın söz edilmesi mümkün değildir. Zira yönetimde açıklık, yönetime katılımın en temel önkoşuludur.

Türkiye'de, yerel yönetimlerde, çeşitli reformlar yapılmış olmasına karşın, ilgili mevzuatın kurumsallaşma aşamada çeşitli sorunlarla karşılaşmakta ve uygulanmaktadır. Kurumsallaşma sorunu, katılımcı düzenlemelerin kurumsallaşmasını, dolayısıyla uygulanabilirlik kazanmasını engellemektedir.

İlçe ve Ümraniye Belediyeleri örneğinde incelenen ve alan araştırması bulgularıyla da test imkanı bulunan uygulamaların varsayımları doğrultusunda görülmektedir. Yönetime ve açıklığa ilişkin, her iki belediyede de vatandaşların talep ve ilgileri gözlemlenmiştir; fakat bunun pratikte yansımalarının oldukça sınırlı olduğu görülmüştür. 1990'lı yıllardan sonra, Türkiye'de kamu yönetiminde reform çabalarının, yeni katılım yöntemleri olarak ifade edilebilecek meclis toplantılarına katılım, Kent Konseyi, halk toplantıları, yerel referandum, e-belediyeçilik/e-katılım ve beyaz masa/mavi masa ve gönüllü katılım gibi uygulamaların yerel yönetimlerde giderek ilerlediği görülmüştür. Buna bağlı olarak, önümüzdeki dönemlerde, anayasa ve yasalarda, yeni düzenlemelerin zorunlu olduğu, uluslararası metinler ve Türkiye'nin taraf olduğu anlaşmalar görülmektedir.

Bu çerçevede anket çalışmasından elde edilen bulgular şu şekilde özetlenebilir: Anket uygulanan ilçe sakinlerinin, % 90 üzerinde bir oranla, halkın yerel yönetimlere katılımının demokratikleşme düzeyini artıracak kanaatine sahiptir. Ancak bu genel yaklaşımla sorularla çözümlendiğinde, demokratikleşmenin gerektirdiği katılımcı bir vatandaşlık kültürünün varlığı sorgulanabilir bir görünüm almaktadır. Belediye başkanları, belediye meclisi üyeleri ve Kent Konseyi üyeleri ile yapılan görüşmelerde, halkın, katılımda isteksiz ve demokratik katılım kültüründen büyük oranda yoksun olduğu öne çıkmaktadır. Karar süreçlerine halkın

katılımı, bu ara tırmanın temel konusunu oluşturmaktadır. Zira çalımanın kavramsal incelemeye ayrılmış bölümlerinde tartışıldığı gibi, halkın, yerel yönetimlere katılıma istekli olup olmaması hususunda önemli tereddütler söz konusudur.

Karar alma süreçlerine, belirtilen aktörlerin etkisine ilişkin, vatandaşların de erlendirmeleri, belediye yöneticileri, meclis üyeleri ve Kent Konseyi üyelerinin de erlendirmeleriyle örtüşen sonuçlar görülmektedir. Halk kendisini, etki gücü açısından sıralamanın gerilerinde görmektedir. Yerel yönetimlerde başkanlık sistemi ve başkanın en etkili aktör olması; katılımı mümkün kılacak tüm mekanizmalara rağmen devam etmektedir. Halk belediye düzeyinde etkili yönetimi hizmet çıktılarında göre de erlendirmekte, buna karşılık hizmetlerin eklenmesinde belirleyici olan karar alma süreçlerine katılım noktasında aktif bir tutum sergilemektedir. Vatandaşın belediye ile ilgili şikâyet ya da taleplerini, bilgi im teknolojisinin sağladığı imkanlara ve e-belediye uygulamalarına rağmen, ayrılmış olarak yüzde yüz, ilgili birimlere giderek ve ya telefonla iletiliyor olması yönündeki bulgular ara tırmanın verileri arasındadır. Vatandaşın talep ve şikâyet de bulunma oranının düşüklüğü, dikkat çekmektedir. Düşük oranda da olsa, şikâyet ve taleplere verilen cevaplar, vatandaş açısından memnuniyet ifade etmektedir.

Belediye meclisinde yapılan, meclis toplantıları halka açık olmakla beraber, halkın katılımının çok düşük olduğu ara tırma bulgularının önemli sonuçlarıdır. Aynı şekilde meclis üyeleri ile halkın kurumsal olarak görüşmelerinin oldukça sınırlı olduğu; fakat belediye yöneticileri ve meclis üyelerinin, birebir vatandaşla temas kurdukları söylenebilir.

Halkın, büyük oranda kent konseylerinin varlığından haberdar olmaması, kent konseylerinin, yeni ve yetersiz olmalarından kaynaklandığı ifade edilebilir. Kent Konseyi üyelerinin oluşumunun, Kent Konseyi yönetmeliği gereği, daha çok kurumsal temsil düzeyinde kaldığı (sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, barolar, muhtarlar vb.); seçilerek gelmesi gereken üyelerin, belediye yöneticilerinin kişisel ilişkileri çerçevesinde davet edilerek oluşturulduğu bir önemli bulgudur. Halkın, her iki ilçede de, Kent Konseyi faaliyetlerinden yeterince haberdar olmadığı anlaşılmaktadır. Bu de erlendirme, aynı zamanda, vatandaş görüşmelerinde, Kent Konseyi ile ilgili edinilen sonuçlarla da örtüşmektedir. Kavramsal incelemede ele alınan yeni katılım yöntemleri, yani e-katılım, gönüllü katılım, kamuoyu yoklamaları, yerel referandum, halk toplantıları ve meclis toplantılarına katılım konusunda da benzer bir de erlendirmenin geçerli olduğu ifade etmek mümkündür.

Görüşme yaptığımız yerel yönetici ve temsilcilerin, neredeyse tamamı, ülkemizdeki bütün reform çalışmalarına rağmen, merkezîyetçi modelin

ayrılmış ve belirleyiciliğini koruduğunu; bu durumun yerel hizmetleri olumsuz etkilediğini vurgulamaktadır. Her iki belediyede de, hem yöneticiler, hem temsilciler ve hem de vatandaşın kendisi, yerel yetkililerle öncelikle doğrudan temasın tercih edildiğini belirtmektedir. Yeni iletişim ve katılım imkanlarına rağmen, oldukça yüksek bir oranda, vatandaşların, bu yöntemi tercih etmeleri dikkat çekmektedir. Buna karşın, bilgi im teknolojisinin sağladığı imkanların, yerel yönetimlerde hizmet üretim ve sunumunu kolaylaştırdığı; ayrıca belli oranda kaynak ve zaman tasarrufu sağladığı açık bir biçimde ortaya çıkmaktadır.

Sonuç olarak Türkiye’de, yerel yönetimlerde, özellikle belediyelerde, birçok yasal düzenlemeye rağmen, katılım ve açıklık ilkelerinin uygulamalara gerektiği gibi yansıtılmadığı anlaşılmaktadır. Bu durum, demokratikleşme hedefine, yalnızca yasal düzenlemelerle ulaşılamayacağına bir göstergesidir. Zira katılım ve açıklık ilkelerinin gereği gibi uygulamaya konulmaması, ilgili düzenlemelerin, kurumsal bir niteliye kavuşmasını dolayısıyla yerel iktidarın kazanmasını engellemektedir. Bu nedenle Türkiye’de, belediyelerin ve genel olarak yerel yönetimlerin demokratikleşmesinde, katılım olanaklarının artırılması ve bu yönde düzenlemeler yapılması kadar bunların kurumsal bir niteliye kavuşturulması da son derece önemlidir.

(Bu makale, büyük oranda, altta künyesi yer alan çalımanın ikinci kısmı, ikinci bölümünden yararlanılarak hazırlanmıştır. Bkz. Hüseyin Korkut Yerel Yönetimlerde Yönetime Katılma ve Açıklık: Ümraniye ve İli Belediyeleri Örneği, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, 2011)

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- [1] Maddick, H. (1963). *Democracy, Decentralization and Development*. London: Asia Publishing House.
- [2] Hill, D.M. (1974). *Democratic Theory and Local Government*. London: Unwin.
- [3] Tocqueville, A. (1962). *Amerika’da Demokrasi*. (Çev.: Timur, T.). İstanbul: Türk Siyasal İlimler Derneği Yayınları.
- [4] Wickwar, W.H. (1970). *The Political Theory of Local Government*. Columbia: University of South Carolina Press.
- [5] Keleş, R. (1992). *Yerinden Yönetim ve Siyaset*. İstanbul: Cem Yayınevi.
- [6] Arıkoğlu, E. (2008). Yerel Yönetimler ve Organları: Organlar Arası İlişkilerin Üç Boyutlu Analizi. (Eds.: Bozdoğan, R. & Demirkaya, Y.). *Türkiye’de Yerel Yönetimler*. Ankara: Nobel Yayınları, 157-203.

- [7] Çukurçayır, M.A. (2007). Katılımcılık Açısından Belediye Yasasının İlevselliği: Kent Konseyleri ve Öteki Mekanizmalar. (Eds.: Özgür, H. & Kösecik, M.). *Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar II: Uygulama*. İstanbul, Nobel Yayın Daıtım, 374-391.
- [8] Öner, . (2006). *Yeni Mevzuat Çerçevesinde Türkiye’de Belediye Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- [9] Keleş, R.; Güner, A.; Öner, .; Bilgesay, H.; Can, H.; Bakır, .; Kavas, K.; Can, N.; Nizamolu, S.; Sezen, S.; Cihan, S.; Bulut, T.; Devci, U.; Mildon, Y.; Şahin, Z.; Gedikli, B.; Aydın, M.; Aykan, C.; Doğan, D.; Göral, E.; Alpaslan, Ö.; Atauz, A.; Tanık, B.; Erol, D.; Uyar, D.; Önel, G.; Doğanolu, G. & Bilsel, G. (2009). *Yerel Yönetimler, Katılımcılık Kentsel Yönetim Komisyon Raporu*. Bayındırlık ve Şkân Bakanlıı Kentle İme urası. (www.scribd.com/doc). [27.07.2011].
- [10] Görmez, K. (1997). *Yerel Demokrasi ve Türkiye*. Ankara: Vadi Yayınları.
- [11] Çukurçayır, M.A. (2005). *Siyasal Katılım Olanakları Açısından Yerel Siyaset*. Ankara: Nobel Yayınları.
- [12] Uçkan, Ö. (2003). *E-Devlet, E-Demokrasi ve Türkiye*. İstanbul: Literatür Yayınları.
- [13] Çitçi, O. (1996) Temsil, Katılma ve Yerel Demokrasi. *Ça da Yerel Yönetimler Dergisi*, 6(5), 5-14.
- [14] (www.sisli.gov.tr/ekonomi.html). [17.06.2011].
- [15] Erder, S. (1996). *Ümraniye İstanbul’a Bir Kent Oldu*. İstanbul: İletişim Yayınevi.
- [16] Ümraniye Belediyesi Stratejik Planı, (2007-2011).
- [17] (http://www.ysk.gov.tr/ysk/docs/2009MahalliIdareler/ResmiGazete/BelediyeMeclisUyeliği.pdf). [13.06.2011].
- [18] Ümraniye Belediyesi 2011 Mali Yılı Performans Programı (2011).
- [19] İli Belediyesi 2011 Mali Yılı Performans Programı (2011).
- [20] İli Belediyesi Faaliyet Raporu, (2009).
- [21] (www.umraniyebelidesi.gov.tr). [02.06.2011].
- [22] İli Belediyesi 2010 Faaliyet Raporu, İstanbul, 2009 & İli Belediyesi 2010 Faaliyet Raporu, (2011). İstanbul: [03.06.2011].
- [23] Mavi Masa Uygulaması ve İikayet Takip Sistemi (www.sislibelidesi.com) & (www.sisli.bel.tr). [05.06.2011].
- [24] (www.sislicevreplatformu.com). [05.06.2011].
- [25] Gündoğan, E. (2007). Katılımcı Demokrasi Bağlamında Yönetim ve Bağlılar Belediyesi Örneği. *Doktora Tezi*, Marmara Üniversitesi, SBE.
- [26] Zeren, H. E. & Özmen, A., (2010) Halkın Belediye Faaliyetlerine Katılma Duyarlılığı ve Hizmet Memnuniyeti: Karaman Belediyesi Örneği. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Ara tırmalar Dergisi*, 19(12), 165-173.
- [27] Korkut, H. (2011). Yerel Yönetimlerde Yönetime Katılma ve Açıklık: Ümraniye ve İli Belediyeleri Örneği. *Doktora Tezi*, Marmara Üniversitesi, SBE.

HÜSEYİN KORKUT

(h.korkut@hotmail.com)

He is a lecturer at Kırklareli University. He still works at Kırklareli University Vocational School of Babaeski. He is interested in Crises and Stress Management, Organizational Management, Political Sciences.